

TEAM JUSTITIE

Beleidsverklaring 2.0

Justitie

sneller - menselijker - straffer

Inhoudstafel

I. EEN SNELLE JUSTITIE: MODERN EN DIGITAAL	6
1.1. Moderne justitie	6
1.1.2. Moderne gerechtsgebouwen en gevangenissen.....	7
1.1.3. Meer autonomie voor de gerechtelijke orde in ruil voor resultaten	9
1.1.4. Korte burgerlijke procedure	10
1.1.5. Korte strafprocedure	11
1.1.6. Snelrecht	11
1.1.7. Alternatieve geschillenbeslechting.....	12
1.1.8. Moderne burgerlijke wetgeving	12
1.2. Digitale Justitie.....	13
1.2.1 Digitaal dossier.....	13
1.2.2. Digitalisering in de gevangenissen.....	16
1.2.3. Digitale omgeving	16
II. EEN MENSELIJKE JUSTITIE	20
2.1. Justitie is er voor iedereen 2.1.1. Toegankelijk, ook voor de meest kwetsbaren	20
2.1.2. Het slachtoffer staat centraal	20
2.2. Een menselijke aanpak voor gedetineerden en geïnterneerden	22
2.2.1. Zinnige detentie	22
2.2.2. Gezondheidszorg gedetineerden.....	23
2.3. Hervormen wet bescherming geesteszieke personen	24
2.4. Justitie in de strijd tegen verslaving	25
2.4.1. Een Drugsbehandelingskamer binnen elke rechtbank van eerste aanleg	25
2.5. Meer en betere voogden voor niet-begeleide minderjarigen	27
2.6. Erediensten	27
2.7. Antiracisme – antidiscriminatie	27
2.8. Europa, de wereld, mensenrechten	27
3.1. Kordate justitie	30
3.1.1. Hervorming strafrecht, strafprocesrecht, strafuitvoeringsrecht.....	30
3.1.2. Meer straffen uitvoeren	31
3.1.4. Repatriëring naar land van herkomst.....	31
3.1.5. Zero tolerance voor geweld tegen politie of hulpverleners.....	33
3.1.6. Strijd tegen uitbuiting van kinderen	33
3.2.1. Een nieuw Nationaal Veiligheidsplan	35

3.2.2. Een kentering in ons veiligheidsbeleid	36
3.2.3. Krachtige strijd tegen terrorisme, radicalisering en extremisme.....	36
3.2.4. Veiligheids- en inlichtingendiensten versterken	40
IV. EEN SNELLE, STRAFFE EN MENSELIJKE JUSTITIE OP HET TERREIN	41
4.1. Een krachtige en moderne Federale Gerechtelijke Politie (FGP)	41
4.2. Strijd tegen georganiseerde misdaad	42
4.3. Drugscriminaliteit aanpakken	43
4.4. Strijd tegen Seksueel Geweld	45
4.5. Milieumisdrijven	46
4.6. Verkeersveiligheid	47
4.7. Financiële en fiscale misdrijven	47

Inleiding

Justitie is meer dan een beleidsdomein. Het is een essentiële pijler van onze democratie. Een robuust instituut dat de Belgische rechtsstaat met een onafhankelijke, rechtsprekende macht, gestalte geeft.

Justitie wordt gemaakt door mensen die bruisen van talent. Het zijn de ruim 23.000 krachten, waarvan de helft elke dag het beste van zichzelf geeft in de hoven en rechtbanken, verspreid over 225 gerechtsgebouwen, en de andere helft met passie zorgt voor een waardige detentie in onze 34 gevangenissen en 2 transitiehuizen. Het zijn de mensen die werken voor de centrale diensten, zoals de dienst wetgeving, en de autonome entiteiten, zoals de Staatsveiligheid. Het zijn de vele duizenden juristen (advocaten, notarissen, gerechtsdeurwaarders, bedrijfsjuristen, deskundigen, tolken, ...) die justitie dagelijks waar maken.

Justitie verleent een openbare dienst voor alle burgers. Met ruim 1,1 miljoen vonnissen en arresten op jaarbasis is het apparaat fel bevroegd. Er wordt gigantisch veel werk verzet op alle fronten.

Toch blijft het vertrouwen van de Belgen in justitie te laag. Zij verwachten terecht meer van justitie. Justitie treedt nog te weinig snel, kordaat en rechtvaardig op.

Tegelijk wordt justitie overbevroegd. Niet alles moet door een rechtbank beslecht worden. Er bestaan voldoende alternatieven. Bemiddeling en minnelijke schikking verdienen een grotere plaats.

We zullen het geloof in justitie terugbrengen, te beginnen bij justitie zelf. We kiezen voor:

- **Een snelle justitie:** in een tijdperk waar mensen met enkele computerklikken hun hele leven kunnen organiseren, kan justitie niet achterblijven. We moeten sneller, moderner en digitaal worden. Justitie zal digitaal zijn of niet zijn.
- **Een menselijke justitie:** justitie is er voor iedereen en is rechtvaardig. Slachtoffers laten we niet in de kou staan. Een gevangenisstraf moet niet enkel vergelden en de maatschappij beschermen, ze moet ook zinvol zijn.
- **Een straffe justitie:** we maken justitie kordater en krachtiger. We spelen korter op de bal. Meer straffen worden uitgevoerd. Recidive wordt hard aangepakt. We zetten ook in op een krachtig veiligheidsbeleid zodat ons land veiliger wordt.

De afgelopen 20 jaar werd het systeem grondig hervormd, structuren en systemen werden aangepast. Waardevol werk. Nu komt het erop aan de puzzel te leggen.

De uitdagingen zijn groot en talrijk. Er heerst enige scepsis omtrent de vraag of justitie 'het wel kan'. Ons antwoord daarop is affirmatief. Na een eerste consultatieronde met de sleutelactoren blijkt er naast erg veel talent ook een enorme dynamiek en wilskracht aanwezig te zijn om justitie nu echt tot een hoger niveau te tillen.

De coronacrisis heeft ons zwaar getroffen maar creëert desalniettemin opportuniteiten om grote stappen vooruit te zetten inzake digitalisering.

We grijpen volop de kansen die de extra budgettaire ruimte ons biedt.

We kiezen resoluut voor een aanpak die de scherpe ambitie om justitie beter te maken, combineert met realiteitszin. We werken volgens 4 leidende principes:

1. We beloven niet de hemel, maar stellen concrete doelen om justitie stap voor stap te verbeteren.
2. We geven de actoren van justitie opnieuw vertrouwen en fierheid. We zijn er rotsvast van overtuigd dat een versterkt geloof van justitie in zichzelf de basis is voor een betere justitie. We zetten maximaal in op de ondersteuning en de ontwikkeling van talent.
3. We gaan in dialoog met kennis van zaken en met de voeten op het terrein. We luisteren naar gevoeligheden en noden. We hebben oog voor signalen van hervormingsmoeheid en zullen daar gepast mee omgaan.

4. We zetten volop in op het beter functioneren van justitie via een managementgerichte aanpak. We erkennen elke actor in zijn eigenheid en autonomie en ondersteunen waar nodig.

We spreken duidelijke doelstellingen af: snel, menselijk, straf.

Na jaren van besparingen brengen we met nieuwe budgettaire middelen extra zuurstof in het systeem. Op kruissnelheid wordt 300 miljoen euro extra geïnvesteerd per jaar voor een snelle, menselijke en straffe justitie.

Het jaarlijks budget van justitie bedraagt ongeveer 1,9 miljard euro. Deze legislatuur wordt op jaarbasis 250 miljoen euro extra geïnvesteerd, te vermeerderen met de investeringskredieten voor digitalisering die op jaarbasis tot 50 miljoen euro extra zullen oplopen.

Deze bijkomende middelen zullen verstandig worden geïnvesteerd in een snelle, menselijke en straffe justitie. We passen voor een lineaire verhoging en koppelen extra middelen aan meetbare doelstellingen.

In deze beleidsverklaring wordt duidelijk waar en hoe. De exacte verdeling wordt in de loop van 2021 beslist.

1.1. Moderne justitie

Justitie is een korps van getalenteerde mensen. Ze zijn gedreven door één gemeenschappelijk ideaal: een uitstekende dienstverlening leveren voor alle mensen. We willen hen opnieuw trots maken op hun job en op justitie. Om modern en snel te kunnen werken, zullen we hen alle mogelijke tools en ondersteuning bieden.

1.1.1. Justitie als aantrekkelijke werkgever

We willen dat Justitie een aantrekkelijkere werkgever wordt. Een werkgever waarvoor mensen met plezier komen werken. Dit realiseren we overal: in onze hoven en rechtbanken, gevangenissen en centrale diensten. We zorgen voor responsabilisering, samenwerking en een transparante communicatie. Positieve resultaten zetten we meer in de verf.

1.1.1.1 Magistraten en gerechtspersoneel

Het afgelopen jaar werden er nieuwe vacatures gepubliceerd: 172 vacatures voor de magistratuur en 690 voor gerechtspersoneel sinds begin 2020.

Toch blijkt het beroep van magistraat niet aantrekkelijk genoeg te zijn. Sinds 2013 daalt het aantal deelnemers en laureaten van het examen voor de gerechtelijke stage. Voor het gerechtelijk jaar 2020-2021 waren 48 plaatsen voorzien, in lijn met de noden op het terrein.

Uiteindelijk zijn er slechts 33 kandidaten gestart. Ook het aantal deelnemers en laureaten van de beroepsbekwaamheid daalde de voorbije jaren, waardoor de Hoge Raad voor de Justitie (HRJ) nu jaarlijks in een tweede examen zal voorzien.

We moeten deze dalende trend keren. We versnellen de instroom en het rekruteringsproces van magistraten en gerechtspersoneel. We maken een modern, evenwichtig en aantrekkelijk (sociaal) statuut voor de magistraten, in overleg met de Adviesraad van de magistratuur.

In afwachting van een allocatiemodel bekijken we samen met het College van procureurs-generaal en het College van hoven en rechtbanken hoe we meer flexibiliteit kunnen invoeren binnen de wettelijke kaders.

De HRJ is een onafhankelijke instantie maar een belangrijke partner in ons streven naar een betere justitie. Nog maar recent werd haar auditbevoegdheid uitgebreid. Deze onderzoeken nemen we ernstig want de aanbevelingen geven ons concrete verbeterpunten.

De HRJ blijft voor de selectie en benoeming van magistraten de centrale speler.

Een magistraat is een maatschappelijk geëngageerde functie. Met de HRJ bekijken we initiatieven hoe we de attractiviteit van de magistratuur kunnen verbeteren. In de selectie en benoeming van magistraten staat naast het kennen, het kunnen voorop.

In samenwerking met het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding (IGO) zetten we in op basisopleiding en permanente vorming van de magistraten en het gerechtspersoneel. Vanaf 2021 voorziet het IGO opleidingen over seksueel en intra-familiaal geweld.

Samen met Ambtenarenzaken kijken we hoe we de aanwervingsprocedures voor gerechtspersoneel kunnen optimaliseren en de wegingsoefening voor niveau A eindelijk kunnen afronden en uitvoeren.

1.1.1.2. Penitentiair personeel

Voor de gevangenen wordt een aangepast strategisch personeelsplan opgemaakt, met aandacht voor bijkomende opleiding en aangepaste competentieprofielen.

We maken hierbij een onderscheid tussen functies die eerder gericht zijn op bewaking en beveiliging van gebouwen en deze die gericht zijn op het toezicht en begeleiding van gedetineerden.

We lossen de problematiek rond uniformen voor het bewakend personeel op.

1.1.1.3. Centrale diensten

We versterken de centrale diensten. We zetten in op een modern, transparant en duurzaam personeelsbeleid. Aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden, meer ontwikkelings- en loopbaankansen en een sterk leiderschap staan voorop.

1.1.1.4. Modernisering beroepsgroepen

Justitie heeft vele partners. We zetten de modernisering van de beroepsgroepen (advocaten, bedrijfsjuristen, notarissen en gerechtsdeurwaarders) verder.

1.1.1.5. Gerechtsdeskundigen

Gerechtsdeskundigen spelen een belangrijke rol bij een goede rechtsbedeling. De functie van gerechtsdeskundige, gerechtspsychiater of wetsdokter maken we opnieuw aantrekkelijk. Zo pakken we de tekorten aan. Een kwalitatieve gestructureerde opleiding en een pertinente verloning zijn daarbij cruciaal. Bestaande betalingsachterstallen werken we weg en nieuwe voorkomen we.

Er zijn vorige legislatuur stappen ondernomen maar het werk is niet af.

We zetten de actualisering van de tariefbesluiten verder.

1.1.2. Moderne gerechtsgebouwen en gevangenen

Goede dienstverlening start met moderne en aangepaste gebouwen. Onze gerechtsgebouwen en gevangenen passen we aan een moderne en digitale werking van Justitie aan.

1.1.2.1. Minder, maar moderne gerechtsgebouwen

Een aantal jaar geleden waren er nog meer dan 300 gerechtsgebouwen. Nu zijn het er nog 225.

In vergelijking met onze buurlanden is dit nog steeds erg veel. In Nederland zijn er maar 38 gerechtsgebouwen. Bovendien liggen onze gebouwen erg verspreid en zijn ze vaak verouderd.

Een moderne justitie moet het met minder, maar betere gerechtsgebouwen doen.

Minder gebouwen

Samen met de Regie der Gebouwen ontwikkelen we een masterplan. We rationaliseren door middel van centralisatie en het creëren van synergieën. De eerste fase werd enkele jaren geleden ingezet door de infrastructurele vertaling van de hervorming van de vredegerichten. Een aantal vredegerichten werden reeds gesloten, andere werden samengevoegd. Deze oefening wordt uitgevoerd.

Betere gebouwen

Het masterplan zal ook inzetten op gebouwen die een moderne dienstverlening en een aangenaam (werk)klimaat voor personeel, burgers, advocaten, ... kunnen bieden. We werken verder aan de Court of the Future¹, wat wil zeggen dat we inzetten op moderne gerechtsgebouwen die een volledig digitale justitie huisvesten.

Burgers en advocaten zullen procedures digitaal kunnen inleiden, bestaande gerechtsdossiers extern kunnen raadplegen, middels videoconferentie kunnen deelnemen aan een zitting en ook de uitspraak digitaal ontvangen. Wie zich liever naar een gerechtsgebouw begeeft, zal klantvriendelijk worden onthaald en ook digitaal toegang hebben tot justitie via Just-on-web.

1.1.2.2. Moderne gevangenissen

We zetten in op gevangenissen die aangepast zijn aan de internationale normen en die een hedendaagse detentie mogelijk maken. Hiervoor wordt de uitvoering van de goedgekeurde masterplannen verdergezet en geactualiseerd na evaluatie. Een masterplan is immers niet statisch.

De bouw van de gevangenissen van Haren en Dendermonde is bezig en wordt deze legislatuur afgerond. De DBFM-procedure (Design, Build, Finance & Maintain) voor de vervanging van het arresthuis te Antwerpen zal verder afgerond worden zodat de bouw nog deze legislatuur kan starten.

De renovatie van Merksplas en de procedures voor extra capaciteit in Ieper, Ruiselede en Jamioulx worden verdergezet.

De vervanging van de Toren van Lantin kan niet op het voorgestelde terrein uitgevoerd worden. Er zal een nieuw voorstel voorgelegd worden aan de regering.

---

¹ Het Court of the Future netwerk (courtofthefuture.org) is een internationaal netwerk dat sinds 2001 reflecteert over de (architecturale) toekomst van Justitie wereldwijd. In een gelijknamige publicatie werd het in 2017 door minister Koen Geens voorgesteld als concept voor de gerechtsgebouwen in ons land.

Er wordt niet alleen ingezet worden op extra capaciteit maar ook op diversificatie van de capaciteit. Zo werd de procedure voor de gevangenen van Vresse en Leopoldsburg recent gelanceerd. Deze zullen gebouwd worden met het oog op een progressief regime ter voorbereiding op de terugkeer naar de maatschappij.

Het is niet wenselijk om de uitvoering van korte straffen binnen de huidige sterk beveiligde capaciteit uit te voeren. Er zal gezocht worden naar externe capaciteit met een aangepast veiligheidsniveau dat toelaat de link met de maatschappij zo maximaal mogelijk te behouden en zo detentieschade te voorkomen of te beperken. De verdere uitrol van de transitiehuizen is hiervoor belangrijk. De creatie van detentiehuizen met aangepast veiligheidsniveau kan hier verder antwoord op bieden.

We kijken hoe we deze kunnen inzetten voor specifieke doelgroepen. We denken hierbij aan jonge delinquenten.

1.1.2.3. Moderne capaciteit voor geïnterneerden

Moderne zorg voor geïnterneerden realiseren we in gebouwen waar de visie op zorg en de bescherming van de maatschappij hand in hand gaan. Bij de lancering van nieuwe projecten binnen de masterplannen geven we prioriteit aan de bouw van Forensische Psychiatrische Centra (FPC's) te Paifve, Waver en Aalst.

1.1.3. Meer autonomie voor de gerechtelijke orde in ruil voor resultaten

Op dit ogenblik worden de middelen aan de hoven en rechtbanken nog steeds toegekend op basis van een berekening uit de jaren '70 gebaseerd op bevolkingsaantal, vonnissen en inleidingen. In de loop der jaren werd er enkel punctueel wat bijgestuurd. We willen dit moderniseren met een eigentijds en flexibel allocatiemodel.

De afgelopen decennia werd er hard gewerkt aan een werklastmeting in de hoven en rechtbanken. De beide steundiensten van het Openbaar Ministerie (O.M.) en van de hoven en rechtbanken en het Hof van Cassatie verzamelden cijfers over input, doorlooptijden en output, maar uiteindelijk strandde de oefening.

Het is nu tijd om vooruitgang te boeken en de wet van 2014 over de verzelfstandiging², een mijlpaal in de werking van justitie, daadwerkelijk uit te voeren.

We stappen af van de wettelijke kaders. We kiezen voor een ruimere benadering door de ontwikkeling van een allocatiemodel. Dit model houdt rekening met de werklastmeting en objectieve doelstellingen. De hoven en rechtbanken en de parketten zullen op die manier middelen krijgen afhankelijk van de werkelijke noden op het terrein.

Deze noden worden op een objectieve en onafhankelijke manier gedefinieerd. Bijkomende middelen worden ter beschikking gesteld wanneer entiteiten duidelijke doelstellingen of projecten beogen die

---

² De wet van 18 februari 2014 betreffende de invoering van een verzelfstandigd beheer voor de rechterlijke organisatie.

precies en meetbaar zijn en passen in het streven naar een snelle, menselijke en straffe justitie. Dit wordt een resultaatsverbintenis: indien de beoogde resultaten niet gehaald worden, zal daar bij een volgende verdeling van de middelen mee rekening gehouden worden. Daarnaast moet het model flexibel zijn zodat er vlot kan ingespeeld worden op onvoorziene omstandigheden.

We geven gefaseerd meer autonomie aan de hoven en rechtbanken en aan het O.M., bijvoorbeeld door hen meer zeggenschap te geven over bepaalde investeringskosten.

In afwachting van de uitvoering van het allocatiemodel bekijken we samen met het College O.M. en het College van hoven en rechtbanken hoe we meer flexibiliteit kunnen invoeren binnen de wettelijke kaders.

We ondersteunen magistraten door meer parketjuristen, criminologen en referendarissen aan te werven. *Waar nog niet voorzien zorgen we voor de nodige wettelijke verankering van deze functies.*

We voeren het verzelfstandigd beheer ook in voor het Hof van Cassatie.

1.1.4. Korte burgerlijke procedure

Tijdens de vorige legislatuur werden inspanningen geleverd om de doorlooptijd van de burgerlijke procedure te verkorten. Dit zetten we verder:

- We evalueren de impact van genomen maatregelen en zullen in functie daarvan de resterende pijnpunten aanpakken.
- We werken aan een doorgedreven digitalisering van het hele apparaat met meer digitale of schriftelijke zittingen.
- We zetten magistraten en gerechtspersoneel efficiënter in door een betere allocatie en organisatie.

1.1.5. Korte strafprocedure

We verwijzen hiervoor naar de hervorming van het Wetboek van Strafvordering (punt 3.1.1.).

1.1.6. Snelrecht

Justitie moet kort op de bal spelen. We hanteren het principe dat alle rechtspraak snel moet zijn: “Justice delayed is justice denied”. Daarnaast kiezen we voor een lik-op-stukbeleid.

Voor eenvoudig identificeerbare misdrijven zoals straatcriminaliteit, winkeldiefstallen en rellen zorgen we voor een snelle en gepaste afhandeling om recidive te voorkomen. We versterken het snelrecht met nieuwe wetgeving en extra personeel.

We reageren kortdaat op veelvoorkomende lokale criminaliteit, maar ook op feiten van intra-familiaal geweld en jeugdcriminaliteit. De huidige werkprocessen hebben tot gevolg dat de reactie op strafbare feiten en de effectieve uitvoering van deze beslissing vaak (te) laat komt en om die reden dan ook effect mist ten aanzien van dader, slachtoffer en maatschappij.

In Limburg werd daarom de M-werking uitgewerkt. M-werking staat voor “multidisciplinair maatwerk met snelheid”.

Men wil hiermee een grotere impact hebben door op veelvoorkomende criminaliteit onmiddellijk daadkrachtig en betekenisvol te reageren, met oog voor het individu. De multidisciplinaire aanpak betekent dat de M-magistraat, de politie en de justitiehuzen rechtstreeks met elkaar in verbinding staan. Maatwerk houdt in dat we rekening houden met de eigenheid van de betrokken individuen en de specifieke levenssituatie van de verdachte.

Een pleger van vandalisme krijgt een minnelijke schikking na vergoeding van de benadeelde, een 16-jarige die betrapt werd met een joint wordt die dag zelf nog doorverwezen naar de drughulpverlening, een betrapte dief ontvangt een dagvaarding snelrecht onmiddellijk na het verhoor, partners worden doorverwezen naar gespecialiseerde centra na een eerste feit van intra-familiaal geweld. Zowel voor de verdachte als voor het slachtoffer en de samenleving komt er binnen de twee maanden een reactie op strafbare feiten.

In Brussel werkt het parket met een versnelde procedure van dagvaarding via een proces-verbaal.

Het parket kan snel optreden tegen bepaalde overlast en huiselijk geweld.

We vragen aan de parketten om gelijkaardige projecten uit te werken.

1.1.7. Alternatieve geschillenbeslechting

Niet elk conflict moet door een rechter beslecht worden. Wat we kunnen weghouden van de rechtbanken wordt via alternatieve vormen van geschillenbeslechting opgelost. We zullen deze alternatieven, waaronder de bemiddeling, verder aanmoedigen.

We zetten meer in op een alternatieve oplossing van geschillen, zoals bemiddeling en arbitrage. Het helpt ons in de strijd tegen de gerechtelijke achterstand, wat leidt tot sneller recht. Bovendien voelen partijen zich bij een onderhandelde oplossing ook vaak beter dan wanneer de rechter voor hen beslist.

Uiteraard is alternatieve geschillenbeslechting niet in alle gevallen mogelijk.

We zetten in op alle vormen van bemiddeling, zowel buitengerechtelijk, maar ook binnen de rechtbank. De kamers voor minnelijke schikking in familiezaken zijn in bepaalde rechtbanken een succesverhaal dat navolging verdient.

Om dit te kunnen realiseren, geven we een meer centrale rol aan de federale bemiddelingscommissie.

We voeren hun actieplan uit. We promoten maximaal de bemiddeling als één van de alternatieve geschillenregelingen.

De federale bemiddelingsdienst wordt het belangrijkste aanspreekpunt voor bemiddelaars, voor zij die beroep willen doen op bemiddeling en voor doorverwijzers. We zien erop toe dat de bemiddeling verspreid wordt in alle sectoren en domeinen van het maatschappelijk en economisch leven zodat er voor elk soort conflict een deskundig bemiddelaar kan worden aangesteld.

1.1.8. Moderne burgerlijke wetgeving

Een moderne samenleving vraagt om een moderne wetgeving. Na de structuur moet nu ook de inhoud van het Burgerlijk Wetboek moderner worden. Voor een aantal materies, zoals het bewijsrecht en goederenrecht, werd de sprong van de 19e naar de 21e eeuw reeds gemaakt. Veel bepalingen uit het burgerlijk recht zijn echter nog niet aangepast aan de huidige maatschappelijke behoeften en verdienen een update en een integratie in het nieuw Burgerlijk Wetboek.

Materies als het erfrecht en het huwelijksvermogensrecht werden reeds hervormd, maar moeten nog worden gecodificeerd in het nieuw Wetboek. Voor andere materies, zoals het verbintenissenrecht, werd er eveneens een inhoudelijke hervorming voorbereid. De vorige minister van Justitie verzette bakens. We zullen het werk van de voorganger mét de voorganger, het parlement, de regering en experts verderzetten.

Tot slot zijn er ook nog materies die nog een inhoudelijke hervorming vereisen. Het gaat bijvoorbeeld om een modernisering van het afstammingsrecht in het licht van de nieuwe samenlevingsvormen.

De wetgeving genderregistratie wordt aangepast om in overeenstemming met de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof te zijn.

Het economisch recht werd reeds aanzienlijk hervormd. De hervormingen kunnen worden doorgezet waar dit nog nodig blijkt. Zo kan het nieuw ondernemingsbegrip als aanknopingspunt dienen voor het mededingingsrecht en het marktpraktijkenrecht. Dit zal in overleg met Economie bekeken worden.

We evalueren de uitgevoerde hervormingen om te kijken of ze het nodige positieve effect hebben.

1.2. Digitale Justitie

1.2.1 Digitaal dossier

Ons streefdoel is een volledig digitaal dossier. De bouwstenen die de afgelopen jaren reeds werden gelegd, worden verbeterd en aangevuld.

1.2.1.1. De bouwstenen van het digitaal dossier

MaCH

Vroeger werkten de gerechtelijke entiteiten met maar liefst 13 verschillende dossierbeheerssystemen. Gaandeweg werden de meest kritische systemen vervangen door het systeem van de vredegerichten en politieparketten, namelijk het systeem Mammoet@CentralHosting (MaCH).

De overstap naar MaCH, dat gegevens groepeerd en centraliseert, is een grote stap vooruit in de modernisering en digitalisering van Justitie.

Sindsdien werd MaCH uitgerold in de correctionele parketten, de arbeidsauditoraten en de correctionele rechtbanken. Momenteel hebben ruim 5.000 medewerkers van Justitie toegang tot het systeem op 380 sites (ofwel 58%) over het hele land. MaCH omvat 110 miljoen dossiers.

De snelle uitrol van MaCH was geen onverdeeld succes. Er zijn problemen bij de migratie en de aanvullende functionaliteiten. Ook de gebruiksvriendelijkheid van de applicatie laat voor een deel van de gebruikers te wensen over. Daarom zal bij de lopende vervangingstrajecten een gebruiksvriendelijkere interface voorzien worden.

Parallel werken we aan de afbouw van de oude applicaties in combinatie met business vernieuwing. De grote monolithische blokken koppelen we aan nieuwe componenten die we buiten MaCH bouwen.

MaCH zal uitgroeien tot een centrale databank waaraan andere interne applicaties (JIOR2, SIDIS, ...) en de databanken van externe partners worden gekoppeld zoals de Kruispuntbank Ondernemingen, FOD Financiën, FOD Mobiliteit, FOD WASO en de Politie. Parallel zullen de nodige voorbereidingen worden getroffen voor de ontwikkeling van de opvolger van MaCH. Hierbij staat voorafgaandelijk intern en extern gebruikersonderzoek centraal.

Input: e-Deposit/DPA

Via e-Deposit kunnen burgers en advocaten inleidende procedurestukken, conclusies, stukkenbundels en brieven digitaal neerleggen of uploaden in een dossier. Advocaten kunnen hun zaken neerleggen via hun eigen platform DPA.

De uitrol en verdere evolutie van e-Deposit en DPA verlopen steeds parallel.

Beide platformen hebben papieren post aanzienlijk beperkt.

Digitaal neerleggen is momenteel reeds mogelijk in de hoven van beroep en arbeidshoven, de ondernemingsrechtbanken, de vredegerichten, de politierechtbanken (burgerlijk), de rechtbanken van eerste aanleg (burgerlijk, familie) en de arbeidsrechtbanken. Het systeem wordt intensief gebruikt, de cijfers stijgen exponentieel. Ook hier heeft de coronacrisis gezorgd voor een digitale omwenteling: in 2018 waren er 92.343 neerleggingen, in 2020 reeds 596.729 in de eerste 9 maanden.

We zullen e-Deposit en DPA mogelijk maken in alle hoven en rechtbanken.

PACOS

PACOS (Pièces A Conviction – OvertuigingsStukken) is het uniek registratiesysteem voor de overtuigingsstukken dat werd ontwikkeld bij de politie met de steun van Justitie. Het werkt met een Single Identification Number (SIN), een gemeenschappelijke referentie voor alle actoren van de bewijsketen. De eerste schakels in die keten zijn de politie, het parket en de griffies. Zodra die eerste schakels stevig verankerd zijn in het project kunnen de andere partners van de traceerbaarheidsketen worden geïntegreerd (zoals het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, de Fin Shop, de douane).

PACOS zal evolueren met zijn tijd. De overtuigingsstukken vullen momenteel letterlijk de kelders van onze gerechtsgebouwen.

Dit is niet houdbaar en strookt niet met de moderne justitie die we wensen.

Door een volledig digitaal beheer van de overtuigingsstukken zal justitie veel sneller een beslissing kunnen nemen over de uiteindelijke bestemming van een stuk, zoals verkoop of vernietiging.

Onze gespecialiseerde referentiemagistraten en het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en Verbeurdverklaring (COIV) kunnen PACOS gebruiken voor de opvolging van zeer waardevolle bewijsstukken.

In overleg met de politiediensten gaan we na waar we deze overtuigingsstukken kunnen bewaren.

Bewijsstukken horen immers niet thuis in de kelders van onze gerechtsgebouwen. Voor digitale bewijsstukken voorzien we een aangepaste bewaring.

Output: elektronisch vonnisketen met eerste bouwstenen

Aan de outputzijde zijn momenteel ook een aantal schakels van de vonnisketen reeds digitaal:

J-Box: een beveiligde interne mailbox voor justitie die werd gelanceerd in de vredegerichten. De tool wordt gebruikt door de rechtbanken om elektronische vonnissen te verzenden naar advocaten.

eBox: een beveiligde mailbox voor burgers en bedrijven. Op termijn zal eBox ook als een volwaardig digitaal betekeningsplatform gebruikt kunnen worden.

e-Sign werd ontwikkeld om de wettelijke digitale ondertekening van elke gerechtelijke beslissing mogelijk te maken via de identiteitskaart.

Sinds de start van dit project werden bijna 25.000 vonnissen digitaal ondertekend in de vredegerichten.

1.2.1.2. De ontbrekende bouwstenen leggen

Om tot een volledig digitaal dossier te komen, ontwikkelen we de ontbrekende bouwstenen.

Het elektronisch PV: alle processen-verbaal van de politie- en inspectiediensten worden stapsgewijs digitaal beschikbaar en raadpleegbaar voor justitie en alle betrokken partijen.

Digitale betekening gerechtsbrief: het verouderd en complex systeem van de klassieke gerechtsbrief wordt vervangen door een digitaal alternatief.

De uitrol van de elektronische databank met vonnissen en arresten zal gefaseerd gebeuren.

Momenteel kan een onderneming via de e-griffie enkel zijn oprichtingsakte digitaal neerleggen. We breiden dit uit naar alle akten van rechtspersonen.

1.2.1.3. Just-on-web: toegangspoort tot het digitaal dossier

We ontwikkelen een uniek portaal voor justitie om burgers en bedrijven één duidelijk aanspreekpunt te bieden voor alle interacties met Justitie: Just-on-web, naar het voorbeeld van Tax-on-web.

De digitalisering van justitie mag er evenwel niet toe leiden dat personen die minder vertrouwd zijn met de recente technologische ontwikkelingen uit de boot vallen. Daarom richten we digitale loketten op in de gerechtsgebouwen zodat burgers ter plaatse hun dossier kunnen raadplegen en ondersteuning kunnen vragen waar nodig.

1.2.1.4. Centraal Strafregister

Sinds 1 januari 2018 zijn de gemeentebesturen verbonden met het Centraal Strafregister en moeten ze niet meer op gemeentelijk niveau het register bijhouden. Burgers en bedrijven kunnen nu een digitaal uittreksel aanvragen aan en bekomen van het Centraal Strafregister. In 2019 produceerde het Register 1.900.000 uittreksels, waarvan ongeveer 1.200.000 voor de burgers via de gemeenten.

In het Register worden gemiddeld 250.000 vonnissen per jaar geregistreerd.

Met de automatische instroom van alle straffen via de griffie van de politierechtbanken en de rechtbanken van eerste aanleg kan het centraal strafregister meer dan 90% van alle straffen automatisch capteren. Het systeem van aanlevering aan de gemeentes van alle uittreksels loopt vlot.

We gaan nog een stap verder. Het Centraal Strafregister krijgt een nieuwe ontwikkeling - het strafregister as a service - waarbij men automatisch een update krijgt van wijzigingen.

1.2.2. Digitalisering in de gevangenissen

Corona bracht ook in de gevangenissen een digitale omwenteling. Gedetineerden kunnen hun familie en vrienden virtueel ontmoeten.

Tussen maart en september 2020 hebben al meer dan 55.000 digitale bezoeken plaatsgevonden in de 35 penitentiaire instellingen.

De bestaande platformen (gezondheidszorg, beheerplatform, dienstenplatform) worden gemoderniseerd.

In de gevangenissen maken we gebruik van het dossierbeheersysteem Sidis-Suite. Naast het dagelijks en lange termijn detentiebeheer van elke gedetineerde biedt deze toepassing een macro-zicht op een aantal sleutelparameters van de penitentiaire bevolking.

Sidis-suite deelt penitentiaire informatie met betrekking tot ruim 100.000 detentiedossiers met overheden en partners van de veiligheidsketen (parketten, justitiehuizen, lokale en federale politie, Dienst Vreemdelingenzaken, Centrum voor Elektronisch Toezicht, steden en gemeenten, bepaalde actoren inzake sociale uitkeringen, bepaalde diensten van de deelstaten).

We lanceren een openbare aanbesteding voor de opvolger van Sidis-Suite.

We voorzien volop digitale diensten voor gedetineerden, voor het personeel, voor de externen/bezoekers en voor logistieke en operationele taken. We laten een nieuwe digitale toepassing ontwikkelen voor de penitentiaire gezondheidszorg.

Deze toepassing dient E-Healthconform te zijn.

1.2.3. Digitale omgeving

1.2.3.1. Eigentijdse IT-werkplek voor elke justitiemedewerker

Corona heeft de behoefte aan een eigentijdse IT-werkomgeving voor elke medewerker van Justitie extra duidelijk gemaakt. Er wordt dan ook een inhaalbeweging ingezet om de IT-werkplek van magistraten en gerechtspersoneel drastisch op te waarderen.

Momenteel beschikt justitie over 11.200 laptops voor ruim 23.000 medewerkers. De informaticadienst heeft de VPN-verbinding versterkt om de grote druk op het netwerk te verlichten.

Er is meer nodig. Elke medewerker van justitie verdient degelijk materiaal. Om de 5 jaar zullen ze kunnen rekenen op nieuwe computers en toebehoren. De tools moeten flexibel en op afstand

werken mogelijk maken. Er worden 2 schermen voorzien om vlotter te kunnen schakelen tussen verschillende toepassingen.

Ook het opleidings- en vormingsaanbod, dat onder impuls van corona een groot succes kende, zal blijvend digitaal worden aangeboden.

Het Belgisch Staatsblad is één van de populairste websites van justitie maar heeft dringend nood aan een opfrissing. De website krijgt een nieuwe gebruikersinterface en een moderne lay-out. Op termijn wordt die opgenomen in Just-on-web.

1.2.3.2. We breiden videozittingen uit

De coronacrisis creëert een momentum om justitie versneld te digitaliseren. Dit momentum mogen we niet verliezen.

Voor de uitbraak van de coronacrisis werkte justitie op een heel klassieke manier en was thuiswerk voor het ondersteunend personeel eerder de uitzondering.

De uitzonderlijke omstandigheden van de crisis hebben voor een omwenteling gezorgd. De bestaande tools werden versterkt, nieuwe tools zagen het licht.

Hierdoor konden medewerkers reeds meer dan 100.000 maal digitaal vergaderen, kunnen zittingen meer en meer digitaal plaatsvinden en worden verhoren digitaal afgenomen.

We creëren de nodige aangepaste wettelijke kaders voor het gebruik van videozittingen. Hierbij houden we rekening met de eerdere bezwaren geuit door het Grondwettelijk Hof, zodat het gebruik ervan conform de rechten van de verdediging kan plaatsvinden.

Daarnaast voorzien we een aanzienlijke uitbreiding van de infrastructuur.

We doen gerichte investeringen zoals voldoende schermen, aankoop headsets, fluistersets voor tolken en ondersteunende sets met speakers/micro/webcam.

1.2.4. Digitale inning

Het digitaal inningsplatform van justitie is een krachtige tool voor een moderne justitie. Ruim 93% van de verkeersboetes worden effectief geïnd. We verbeteren het platform en breiden het uit.

Crossborder is de naam van het digitaal inningsplatform dat is opgestart ten gevolge een Europese richtlijn die de uitwisseling van informatie en de handhaving van sancties voor verkeersovertradingen wil vergemakkelijken over de landsgrenzen heen.

In 2017 werden de verkeersboetes gedigitaliseerd. Het tijdperk van de boetezegels, de overschrijvingsformulieren en de dubbele zendingen lag daarmee definitief achter ons. Dit heeft ook geleid tot de lancering van www.verkeersboetes.be, de oprichting van een callcenter en de opmaak van uniforme documenten.

Het aantal spontane betalingen nam toe.

In 2019 betaalde 93% van de overtreders zijn boete spontaan na ontvangst van de onmiddellijke inning en/of de minnelijke schikking.

Crossborder maakt de voordelen van een digitale aanpak duidelijk:

- Snelle en eenvoudige opvolging na de overtreding: gemiddeld binnen de 6 werkdagen na overtreding zit de brief in de bus van de overtreder en nog sneller in zijn eBox.
- Oplopende boete indien men niet betaalt.
- Vrijgekomen capaciteit bij politie en parket leidt tot hogere pakkans.
- Ontlasting van de rechtbanken.
- Meer verkeersveiligheid.

We breiden Crossborder verder uit naar andere vormen van criminaliteit en de inning van andere boetes en bijdragen.

'Kleinere' criminaliteit kordaat aanpakken

Dagelijkse criminaliteit wordt door de hoge werkdruk bij de parketten vaak niet bestraft. Het gevolg is straffeloosheid. Ook al gaat het over 'kleinere' criminaliteit, dan nog is dit heel storend voor de burger.

Dit moet veranderen.

De coronacrisis heeft ons geleerd dat corona-pv's via een onmiddellijke schikking eigen aan Crossborder een efficiënt middel zijn.

In navolging van de verkeer- en coronaboetes zullen we dit systeem nu toepassen op kleinere criminaliteit.

In overleg met de procureur en volgens strikte procedures zullen de politiediensten onmiddellijk een financiële boete kunnen opleggen en innen.

Bovendien zal via een wetgevend initiatief het bevel tot betalen worden mogelijk gemaakt voor dit soort misdrijven.

Uitbreiding naar boetes en bijdragen

We gebruiken Crossborder ook voor de betaling van de bijdragen voor het fonds juridische tweedelijnsbijstand, de rolrechten, de penale boetes, de betwisting van boetes en afbetalingsplannen en de griffiebonnen.

Hiermee verminderen we de werklast van de griffies en zo gebeurt de opvolging van de betalingen vlotter.

1.2.5. De toekomst van een digitale justitie is datagestuurd

Een oud zeer binnen Justitie is het verzamelen van actueel cijfermateriaal. Voor de verkeers- en coronaboetes werd recent aanzienlijke vooruitgang geboekt. Deze data worden verzameld in een dashboard.

Dit succesverhaal breiden we verder uit. Justitie krijgt de opdracht om alle data in te zamelen, te verwerken en transparant ter beschikking te stellen.

Dankzij data-analyse kunnen politie en justitie hun middelen veel efficiënter inzetten en veel gericht optreden.

We zetten in op artificial intelligence om beleidsverantwoordelijken te ondersteunen bij de beslissingen die ze moeten nemen.

II. EEN MENSELIJKE JUSTITIE

2.1. Justitie is er voor iedereen

2.1.1. Toegankelijk, ook voor de meest kwetsbaren

We willen een justitie die iedereen begrijpt en waarop iedereen een beroep kan doen, ongeacht het inkomen. De hervorming van pro-deo wordt uitgevoerd. We evalueren de toegankelijkheid en sturen bij waar nodig.

We verbeteren de toegankelijkheid waar nodig. Dit gebeurt in de eerste plaats door een doorgedreven digitalisering en de uitvoering van de hervormde juridische tweedelijnsbijstand.

Daarnaast evalueren we de mogelijkheden van juridische bijstand voor kwetsbare bevolkingsgroepen die geconfronteerd worden met een veelheid aan juridische en sociale problemen.

In het Vlinderpaleis te Antwerpen is er recent een gemeenschappelijk onthaal opgezet. Daarbij kunnen rechtsonderhorigen terecht voor juridische bijstand, tweedelijnsbijstand en welzijn. Dit verdient navolging.

De continuïteit van de werking van de Commissie voor onderhoudsbijdragen wordt verzekerd door haar werking te versterken.

We zien er ook op toe dat de Commissie haar kerntaken kan uitvoeren, met inbegrip van een evaluatie van de rekentool onderhoudsbijdragen.

We gebruiken taal op maat van de klant. Heerlijk helder is onze leidraad. De HRJ speelt hierin een belangrijke rol.

Alle communicatie tussen justitie en de burger moet vlot leesbaar zijn. We kiezen voor duidelijke en eenvoudige rechtstaal in brieven en andere documenten.

2.1.2. Het slachtoffer staat centraal

2.1.2.1. Eén aanspreekpunt binnen justitie en politie

Slachtoffers hebben recht op één aanspreekpunt binnen justitie en politie, ook digitaal.

De Commissie voor Financiële Hulp aan Slachtoffers van opzettelijke gewelddaden levert degelijk werk.

Een medewerker van de Commissie was na de aanslagen voor veel slachtoffers een professioneel en luisterend oor.

De Commissie besteedde veel aandacht aan de eerste contacten met de slachtoffers. Ze werden serieus en humaan begeleid.

Deze proactieve aanpak voor slachtoffers van terreur is een voorbeeld dat we willen aanbieden aan alle slachtoffers van opzettelijke gewelddaden.

We versterken hiertoe de Commissie als volgt:

- Een volledig digitale procedure. Van het indienen van een verzoek voor financiële hulp tot een videozitting om gehoord te worden.
- Alle informatie voor slachtoffers wordt gebundeld op één website.
- Verhoging van de financiële noodhulp voor slachtoffers van gewelddaden zoals bij slachtoffers van terrorisme.

2.1.2.2. Meer aandacht voor het slachtoffer

We geven het slachtoffer digitaal inzage in zijn strafdossier, met bijstand van de dienst Slachtofferonthaal.

We zorgen voor toegankelijk en aangepast taalgebruik.

We leiden onze hulpverleners op met de inzichten die de Commissie ons bijbracht.

2.1.2.3. Meer aandacht voor slachtoffers van seksueel geweld

We voeren alle aanbevelingen uit die de Hoge Raad voor de Justitie heeft gedaan over een betere aanpak van seksueel geweld.

We voorzien een automatische tussenkomst van de dienst Slachtofferonthaal bij seksuele misdrijven.

Bij dossiers waarbij Slachtofferonthaal is aangesteld, worden zij automatisch op de hoogte gebracht van nieuwe elementen in het dossier. Zo kan Slachtofferonthaal proactief contact nemen met de slachtoffers.

We voeren risicotaxatie in, waardoor bepaalde dossiers prioritair gedagvaard worden voor de rechtbank. Het pilootproject in Gent is hier een voorbeeld. Tevens wordt in het kader van een goede risicotaxatie extra aandacht gegeven aan de volledigheid van het strafdossier.

Wanneer een zaak voor de rechtbank komt, vangen we de slachtoffers op voor de zitting begint. In elke rechtbank wordt een aparte ruimte voorzien zodat de slachtoffers niet samen met de verdachte moeten wachten.

De zittingen vinden plaats op een vast uur. Dit beperkt de wachttijd voor de slachtoffers.

Voor minderjarige slachtoffers voorzien we in een automatische tweedelijnsbijstand door een gespecialiseerde jeugdadvocaat.

We voorzien een goede overdracht van eerste aanleg naar beroep zodat er ook in beroep voorrang wordt gegeven aan deze dossiers.

2.2. Een menselijke aanpak voor gedetineerden en geïnterneerden

2.2.1. Zinnvolle detentie

Een gevangenisstraf dient niet enkel om te vergelden en de maatschappij te beveiligen. Ze moet ook zinvol zijn, zodat de gedetineerde als een beter mens de gevangenis verlaat en de re-integratie in de samenleving vlot verloopt. Zo vermijden we recidive en dragen we bij tot een veiligere maatschappij.

95% van de gedetineerden komt ooit vrij. Gedetineerden actief voorbereiden op re-integratie in de samenleving gebeurt vanaf de start van de detentie, via individuele detentieplannen, een versterking van de psychosociale diensten, het voorzien van tewerkstelling, opleiding, een aangepast behandel- en begeleidingsaanbod en het verder uitbouwen van kleinschalige detentieprojecten.

Een zinnvolle detentie bereikt men ook door in het dagelijks contact met gedetineerden een voorbeeldrol aan te nemen en de gedetineerden te ondersteunen bij hun re-integratie. Hiervoor werd een wet aangenomen die een onderscheid maakt tussen functies die gericht zijn op de bewaking en beveiliging van gebouwen en deze die gericht zijn op het toezicht en de begeleiding van gedetineerden.

We willen dit voor de eerste keer toepassen in de nieuwe gevangenis van Haren.

[We onderzoeken hoe we de opleiding voor penitentiair personeel verder kunnen professionaliseren.](#)

Tewerkstelling is een heel belangrijk onderdeel van detentie. Het activeert mensen, zorgt voor een dagritme en is een bron van inkomsten. Cellmade verzorgt het aanbod van gevangenisarbeid in alle gevangenissen door activiteiten en diensten tegen betaling aan te bieden aan bedrijven.

We ondersteunen Cellmade zodat ze hun werking blijvend kunnen uitbreiden.

In de gevangenis van Andenne ligt de nadruk inzake de re-integratie van gedetineerden op werk en opleiding. Meer dan de helft van de 400 gedetineerden werkt er dagelijks. Er is een grote industriële werkplaats van 4.000 vierkante meter. Gedetineerden verpakken voornamelijk voedsel in speciaal ingerichte ruimtes die voldoen aan de strenge normen van het FAVV.

Ook worden er diverse montage- en installatiewerkzaamheden uitgevoerd. Een ander deel van de werkplaatsen werd omgevormd tot een smidse en er vindt een beroepsopleiding lassen plaats. De gedetineerden hebben er ook de mogelijkheid om een opleiding kantoorautomatisering en –beheer, alfabetisering of Frans te volgen. Dergelijke manier van werken moedigen we aan en breiden we uit.

Opleidingen kunnen leiden tot tewerkstelling van gedetineerden na de detentie. We ondersteunen de opleiding in de gevangenis en trekken ook hier de kaart van de digitalisering. Op die manier kunnen we nog veel meer gedetineerden bereiken.

De slachtoffers hebben ook een belangrijke rol binnen het detentieplan. De inspanningen die geleverd worden ten aanzien van de slachtoffers worden opgenomen in het detentieplan. We denken hierbij aan mogelijkheden tot bemiddeling en het opstarten van de afbetalingen aan de burgerlijke partijen.

Hoe meer gedetineerden kunnen werken in de gevangenis, hoe meer burgerlijke partijen ze kunnen afbetalen.

Zinnvolle detentie houdt in dat we de gedetineerde optimaal begeleiden doorheen het detentietraject en er over waken dat de overgang van gevangenis naar maatschappij optimaal verloopt. Dit is in het belang van zowel de gedetineerde, het slachtoffer als de maatschappij.

We versterken tevens de strijd tegen drugs. We onderzoeken hoe we drugstests kunnen uitbreiden in de gevangenissen en hoe we de controles op het vinden van drugs kunnen verbeteren. Daarnaast zetten we in op drugsbehandeling binnen de gevangenissen.

In een gevangenis zijn er vaak conflicten. Het is belangrijk dat gedetineerden leren om op een goede manier om te gaan met conflicten.

We bekijken hoe we alternatieve vormen van geschillenbeslechting kunnen introduceren in de gevangenis.

2.2.2. Gezondheidszorg gedetineerden

Vandaag is justitie verantwoordelijk voor de organisatie en de financiering van de penitentiaire gezondheidszorg. Deze is niet van hetzelfde niveau als de gezondheidszorg in de vrije samenleving.

De Wereldgezondheidsorganisatie heeft dit al meermaals aangekaart en gepleit dat de penitentiaire gezondheidszorg beter overgeheveld wordt naar de minister van Volksgezondheid.

Vorige legislatuur heeft het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg een voorbereidende studie uitgevoerd over dit thema. Met deze resultaten hebben Justitie, Volksgezondheid en de deelstaten een plan geschreven hoe de penitentiaire gezondheidszorg georganiseerd zou moeten worden.

Nu moet dit plan gefaseerd uitgevoerd worden. We zetten in op een brede en multidisciplinaire eerstelijnszorg met veel aandacht voor geestelijke gezondheidszorg.

We werken specifieke behandelprogramma's uit in de gevangenis voor de meest voorkomende problematieken (drugsverslaving, psychiatrische stoornissen, ...).

Deze uitvoering zal gebeuren in nauwe samenwerking tussen Justitie, Volksgezondheid en de deelstaten, elk voor hun eigen bevoegdheden. We kiezen voor pilootprojecten.

In dit kader onderzoeken we hoe we de risicotaxatie voor zowel beklaagden, veroordeelden als geïnterneerden verder kunnen optimaliseren.

2.2.3. Meer plaatsen, betere zorg en re-integratie voor geïnterneerden

Geïnterneerden horen niet thuis in de gevangenis. Er wordt verder ingezet op een volwaardige en menswaardige opvang voor geïnterneerden. Het Masterplan geïnterneerden wordt verder uitgevoerd, waarbij de eerste prioriteit gaat naar de bouw van een nieuw Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC) in Aalst, Paivfe en Waver. We bekijken samen met de deelstaten of bijkomende

capaciteit mogelijk is op het vlak van maatschappelijke begeleiding, alternatieve sancties en elektronisch toezicht.

De laatste jaren werd het geïnterneerdenbeleid sterk verbeterd. Het masterplan internering werd door Volksgezondheid en Justitie samen uitgewerkt en bestaat uit het uitbreiden van het aanbod voor geïnterneerden in psychiatrische instellingen en in het bouwen van voldoende FPC's voor de hoogrisicoprofielen. Het eerste luik werd gerealiseerd.

De uitdaging de komende periode ligt in de bouw van nieuwe FPC's in Aalst, Paifve en Waver. In afwachting moeten we investeren in meer zorgpersoneel in de afdelingen tot bescherming van de maatschappij binnen de gevangenissen.

2.3. Hervormen wet bescherming geesteszieke personen

Samen met Volksgezondheid wordt de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de geesteszieke persoon grondig hervormd op basis van nieuwe inzichten in de geestelijke gezondheidszorg en justitie. Het voorbereidend werk dat tijdens de vorige legislatuur werd geleverd door een gemengde werkgroep justitie-volksgezondheid is daarvoor een basis. We vragen experts om een aanpak uit te werken om de impact van ernstig verslaafde ouders en toekomstige ouders op kinderen te verminderen.

2.4. Justitie in de strijd tegen verslaving

2.4.1. Een Drugsbehandelingskamer binnen elke rechtbank van eerste aanleg

De drugsbehandelingskamers (DBK) zijn een succesverhaal. Ze doen recidive afnemen. We veralgemenen hun werking en creëren binnen alle rechtbanken van eerste aanleg een DBK. De bedoeling is dat personen die strafbare feiten hebben gepleegd in relatie met een verslavingsproblematiek niet hervallen. In de strijd tegen druggebruik focussen we op preventie, schadebeperking en hulpverlening ten aanzien van probleemgebruikers en minderjarigen.

De DBK behandelt dossiers van niet-georganiseerde drugscriminaliteit en druggerelateerde criminaliteit waar het druggebruik de achterliggende oorzaak is. De DBK doet geen onmiddellijke uitspraak, maar stelt een behandelingstraject voor.

Uitgangspunt is dat de gevangenisstraf een ultimatum remedium is ten aanzien van druggebruikers. Het aanbieden van hulpverlening is de prioriteit, de rechter geeft de kans om iets te doen aan het afhankelijkheidsprobleem, voor er een veroordeling uitgesproken wordt.

De hulpverlening moet breed bekeken worden met oog voor de verschillende leefgebieden (tewerkstelling, huisvesting, ...).

Op het niveau van elk gerechtelijk arrondissement zal een samenwerking gezocht worden tussen de verschillende gespecialiseerde instanties.

Het effect van de DBK op recidive is intussen aangetoond en is significant. De kans op recidive neemt af met bijna 20%. Ook op andere vlakken, zoals de arbeidsmarkt, de doorverwijzing naar de hulpverlening en financiële begeleiding worden gunstige resultaten geboekt.

2.4.2. Strijd tegen gokken

We voorkomen gokverslaving, met bijzondere aandacht voor minderjarigen en illegale aanbieders. De Kansspelcommissie wordt een sterke en moderne regulator, die erop toeziet dat gokken op een veilige en verantwoorde manier gebeurt. De wetgeving rond de (online) kansspelen wordt daarbij geëvalueerd en daarna, indien nodig bijgestuurd.

Tijdens de vorige legislatuur werden reeds verschillende maatregelen genomen om de kansspelsector beter te reguleren.

We zetten in op een aantal gerichte initiatieven, zodat gokken ook echt veiliger en verantwoorder gebeurt.

1. Een sterke regulator

Een sterke regulator veronderstelt duidelijke regels omtrent haar werking en de organisatie. Sinds de wet van 1999 op kansspelen werden de besluiten die de werking en de organisatie van de commissie en haar secretariaat regelt nog niet genomen. Dit wordt aangepakt. Er wordt een nieuw personeelsplan uitgevoerd. De controles, zowel offline als online worden versterkt door duidelijk regelgeving. We werken de hiaten in de regelgeving weg en nemen de nodige uitvoeringbesluiten.

2. Een moderne en digitale regulator

Om een geloofwaardig en efficiënt kansspelbeleid te voeren, is een moderne regulator vereist die met de nieuwste technologieën werkt. De werking van de Kansspelcommissie wordt maximaal gedigitaliseerd, de bureaucratie wordt aangepakt. Er komt een elektronisch dossier voor zowel spelers als operatoren.

3. Veilig en verantwoord spelen

Om veilig te spelen op de legale markt worden de controles opgevoerd. We versterken de dienst controle.

Om veilig te kunnen spelen, moeten we de strijd tegen de illegale aanbieders uit het binnen- en vooral buitenland aangaan. Deze aanbieders passen de strikte Belgische regelgeving niet toe en beschermen de spelers onvoldoende. Hiervoor zal de Kansspelcommissie samenwerken met internet- en betalingsproviders, en met het federaal parket.

4. Bijzondere aandacht voor de minderjarige speler.

We willen gokken ontraden, vooral voor de minderjarige speler.

5. Boetes laten terugvloeien naar de samenleving

We bekijken of we een deel van de geïnde boetes terug kunnen laten vloeien naar de strijd tegen gokverslaving. Het zou betekenen dat de goksector een deel van de kosten van de hulpverlening draagt. Dit zal de operatoren op lange termijn stimuleren om meer preventieve maatregelen te nemen tegen gokverslaving.

2.5. Meer en betere voogden voor niet-begeleide minderjarigen

Niet-begeleide minderjarige vreemdelingen worden in ons land goed begeleid door een netwerk van voogden. We maken het opnemen van voogdij aantrekkelijker en zullen de voogden nog beter opleiden, vormen en ondersteunen.

In samenwerking met de Dienst Vreemdelingenzaken en Fedasil verbeteren we het identificatieproces door snelle leeftijdstesten waar twijfel bestaat en de procedure van leeftijdsbepaling in overeenstemming met de internationale standaarden. We zetten in op snellere uitwisseling van informatie tussen alle betrokken overheden zodat we snel zekerheid hebben over de personen die verklaren niet -begeleide minderjarige vreemdelingen te zijn. Op die manier kunnen we vlugger een voogd aanwijzen en gaan we misbruik tegen.

2.6. Erediensten

We erkennen de Boeddhistische Unie van België, in samenwerking met de deelstaten, als een vereniging die morele bijstand biedt als niet-confessionele levensbeschouwing. We gaan in dialoog met alle erkende erediensten en levensbeschouwingen en herbekijken het samenwerkingsakkoord met de gemeenschappen.

2.7. Antiracisme – antidiscriminatie

Voor racisme, discriminatie en haatmisdrijven is er geen plaats in onze samenleving.

Samen met de staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit zullen we de strijd tegen racisme en discriminatie verder voeren. Vanuit justitie voorzien we dat:

- De antidiscriminatie- en antiracismewetgeving wordt geëvalueerd en desgevallend aangepast zodat meer discriminatiedossiers leiden tot effectieve vervolgingen.
- De strijd tegen discriminatie- en haatmisdrijven wordt opgenomen in het volgend Nationaal Veiligheidsplan. Daarnaast gaat bijzondere aandacht uit naar het internet als een belangrijk medium voor het (anoniem) verspreiden van haat, racisme en discriminatie. We werken ook de ongelijke vervolging van verschillende soorten haatmisdrijven weg.
- We nemen een actieve rol op in de Interministeriële Conferentie (IMC) racismebestrijding en we werken mee aan een actieplan om samen met de gemeenschappen racisme en discriminatie actief aan te pakken en tegen te gaan.

2.8. Europa, de wereld, mensenrechten

Ook op Europees en mondiaal niveau zetten we ons in voor de bevordering van de rechtsstaat, strijd tegen foltering, de versterking van de mensenrechten, steeds met bijzondere aandacht voor de rechten van het kind en alle vormen van discriminatie.

Internationaal humanitair recht

De samenwerking met de internationale strafrechtbanken en -mechanismen is de hoeksteen van het Belgisch engagement in de strijd tegen straffeloosheid voor de ernstigste internationale misdrijven. Geen enkel land ter wereld reageert gunstiger dan België op de verzoeken van deze strafinstanties zonder zelf betrokken te zijn bij de dossiers die ze behandelen. Daar kunnen we best fier op zijn en willen we verder op bouwen.

Het Internationaal Strafhof wordt vanuit bepaalde hoeken onder druk gezet. België zal haar mandaat en onafhankelijkheid blijven verdedigen: we hebben te lang moeten wachten op een permanent internationaal strafrechttribunaal om dit nu zomaar los te laten. Dit zijn we ook verschuldigd aan de slachtoffers van de misdrijven die door het Hof worden berecht.

Samen met Argentinië, Nederland, Mongolië, Slovenië en Senegal voert België al jaren campagne voor een nieuw verdrag inzake wederzijdse rechtshulp en uitlevering met het oog op de opvoering van de nationale vervolging van genocide, misdaden tegen de mensheid en oorlogsmisdaden. Ondertussen hebben reeds 75 landen zich achter dit initiatief geschaard. Deze inspanningen zullen worden verdergezet. De bedoeling is om binnen afzienbare tijd een internationale conventie samen te roepen om de tekst te finaliseren en open te stellen voor ratificatie.

Mensenrechten en rechtstaat

We verdedigen de mensenrechten en de rechtstaat in België, Europa en de wereld. België zal transparant samenwerken met de internationale toezichtmechanismen, zich blijven inzetten voor de verdere ontwikkeling van het internationaal normatief kader en kordaat optreden tegen alle vormen van mensenrechtenschendingen.

We evolueren naar een performant mensenrechteninstituut met internationale A-status in samenspraak met alle bevoegde entiteiten. We streven naar een interfederaal mensenrechteninstituut dat ook over een klachtenprocedure zal beschikken. Het landschap van de verschillende publieke gelijkheids- en mensenrechtenorganen en de betrokken administraties zal worden geëvalueerd. Daarbij zullen de nodige maatregelen genomen worden om samenwerking en efficiëntie te versterken.

De instemmingsprocedures betreffende het Facultatief Protocol bij het VN-Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing zijn afgerond. Het Protocol vereist echter dat de verdragspartijen nationale toezichtmechanismen instellen of aanwijzen. Hierover loopt momenteel een consultatieronde in ons land met alle betrokken partijen.

Op basis van de aanbevelingen die eruit voortvloeien, zetten we de nodige stappen om een nationaal toezichtmechanisme op te richten of aan te duiden, in overeenstemming met de bevoegde gefedereerde entiteiten. Pas daarna zal België haar ratificatie-instrument neerleggen.

De regering zal proactief en constructief deelnemen aan de onderhandelingen over het toekomstig VN-Verdrag inzake Bedrijven en Mensenrechten. We zullen een voortrekkersrol spelen in de uitwerking van een Europees wetgevend kader inzake zorgplicht. Waar mogelijk zal hiertoe tevens een ondersteunend nationaal kader uitgewerkt worden.

Tegen begin volgend jaar moet het Europees Openbaar Ministerie (EPPO) operationeel zijn. Dit zal bevoegd zijn om degenen die verantwoordelijk zijn voor misdrijven tegen de EU-begroting – zoals fraude, corruptie of ernstige grensoverschrijdende btw-fraude – te onderzoeken, te vervolgen en

voor het gerecht te brengen. Voordien kon dit enkel op nationaal niveau gebeuren. EPPO zal een gedecentraliseerde organisatie zijn met gedelegeerde Europees aanklagers in elk van de 22 nauwer samenwerkende lidstaten, waaronder België. We zullen de nodige wetgevende initiatieven en praktische regelingen treffen om het gedecentraliseerd parket tijdig operationeel te maken in ons land.

Rechten in cyberspace

Het internet mag geen veilige haven zijn voor misdadigers en mensenrechtenschenders. Ook hier moeten we meer inzetten tegen haatberichten, radicalisering en terrorismebestrijding. We moeten het Europees en internationaal normatief kader hieromtrent versterken.

België zal blijven ijveren voor een efficiënte Europese verordening inzake de verwijdering van terroristische online inhoud. Het is cruciaal dat er snel kan worden ingegrepen om de virale verspreiding van terroristische inhoud tegen te gaan op het internet. Dat hebben we opnieuw moeten vaststellen bij recente gruweldaden: denk maar aan de aanslag in Christchurch of recenter de onthoofding van Samuel Paty in het Franse Conflans-Sainte-Honorine. We willen een regeling die ons toelaat om daadkrachtig te interveniëren, ook wanneer er een grensoverschrijdend aspect is. De sensibilisering en responsabilisering van de internetplatformen moet ook worden verdergezet en verdiept. Toezicht op radicale islamitische en extreemrechtse groeperingen en individuen moet hierbij centraal staan.

Grensoverschrijdende toegang tot elektronisch bewijsmateriaal moet vereenvoudigd worden. Het is cruciaal dat de gerechtelijke autoriteiten zich rechtsreeks tot de serviceproviders kunnen richten om te bevelen dat elektronisch bewijsmateriaal (zoals metadata en de inhoud van e-mails, smsen of sociale media- of app-berichten) overgemaakt of bewaard worden. Er zijn een aantal (wetgevings)initiatieven lopende hieromtrent, zowel in EU-verband als binnen de Raad van Europa en binnenkort waarschijnlijk binnen de VN. België zal samenwerken met haar Europese partners voor een efficiënt Europees en internationaal normatief kader.

De bewaring van gegevens door serviceproviders is essentieel voor strafrechtelijk dossiers, in het bijzonder voor zaken van terrorisme, zware criminaliteit en in verdwijningsdossiers.

In het licht van de recente rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU moeten daarom juridisch bevredigende antwoorden worden gevonden om deze dataretentie en toegang te garanderen.

III. EEN STRAFFE JUSTITIE

3.1. Kordate justitie

3.1.1. Hervorming strafrecht, strafprocesrecht, strafuitvoeringsrecht

We hervormen het strafrecht, het strafprocesrecht en het strafuitvoeringsrecht. We maken het accurater, eenvoudiger en coherenter. De voorstellen van de experts vormen het uitgangspunt voor het debat.

In de vorige legislatuur heeft een expertencommissie een voorstel van een nieuw Strafwetboek geschreven. Dit nieuw Strafwetboek kon echter niet meer behandeld worden in het parlement.

We zullen de gesprekken over dit nieuw Strafwetboek hervatten binnen de regering. We gebruiken hiervoor als basis de tekst zoals deze door de expertencommissie werd gepubliceerd.

We vragen in eerste instantie aanvullend advies van deze commissie over feminicide, ecocide, ter beschikkingstelling (TBS), opgelegde behandeling en over de omgang met gedetineerden die hun strafeinde bereiken maar nog een ernstig gevaar vormen voor de maatschappij. We leggen alle wetsvoorstellen die werden ingediend in het parlement en gekoppeld werden aan het nieuw Strafwetboek voor aan de experts voor advies.

Bij de hervorming van het Strafwetboek zal een krachtdadige aanpak van seksueel geweld versterkte aandacht krijgen. Daarom gaan we eerst het hoofdstuk seksuele misdrijven behandelen en herschrijven zodat dit nog kan worden ingevoegd in het huidig Strafwetboek. Zo kunnen we dit sneller in werking laten treden en zetten we een belangrijke stap naar een krachtig beleid tegen seksueel misbruik.

Aan de experts zal ook gevraagd worden om een systeem van gedeeltelijke toerekeningsvatbaarheid voor alle misdrijven uit te werken.

We stellen een regeling op voor de gedetineerden die niet volledig ontoerekeningsvatbaar zijn, maar wel psychische of medische stoornissen vertonen, die niet dermate ernstig zijn dat ze hun oordeelsvermogen of de controle over hun daden tenietdoen, maar waardoor ze wel een gevaar betekenen voor de maatschappij.

Het Wetboek van Strafvordering dat werd voorbereid door een (andere) expertencommissie en werd neergelegd in het parlement geeft aanleiding tot heel wat controverses. We breiden daarom de commissie uit met een onderzoeksrechter. Daarna vragen we hen om het bestaande voorstel aan te passen aan de noden en opmerkingen vanuit het terrein. We werken hiervoor in twee fases.

In een eerste fase nemen we de nodige maatregelen om de strafprocedure sneller te laten verlopen, uiteraard steeds met respect voor de rechten van alle partijen. In een tweede fase bekijken we de rol van de onderzoeksrechter.

De vorige minister van Justitie heeft heel wat voorbereidend werk gedaan om alle wetten rond strafuitvoering samen te voegen in één Wetboek van Strafwetgeving. We zetten dit werk verder zodat we tot een Wetboek van Strafwetgeving kunnen komen.

3.1.2. Meer straffen uitvoeren

We verhogen het aantal straffen dat wordt uitgevoerd. De leidraad hierbij is dat elke straf die kán worden uitgevoerd ook moet worden uitgevoerd.

Korte straffen worden momenteel niet allemaal uitgevoerd. Tijdens voorgaande legislaturen werden reeds een aantal initiatieven ondernomen, zoals het uitvoeren van straffen vanaf 6 maanden.

We gaan op dit elan verder. We verhogen het aantal straffen dat wordt uitgevoerd.

Om de korte straffen te kunnen uitvoeren, wordt er in aangepaste capaciteit voorzien met een lager veiligheidsniveau. Het doel is detentieschade te voorkomen en de band met de buitenwereld te behouden. De wet externe rechtspositie voor straffen onder de drie jaar wordt uitgevoerd.

Daarnaast draagt het project Crossborder (zie punt 1.2.4.) en de uitbreiding van de SUO-magistraten (zie punt 4.2.) bij tot meer strafuitvoering.

3.1.3. Geen plaats voor recidive

We zetten alles op alles om recidive te voorkomen. Recidivisten worden strenger en harder aangepakt.

Bij opmaak van het nieuwe Strafwetboek maken we het mogelijk om recidive harder aan te pakken. We laten hierbij voldoende vrijheid aan de rechter om elke situatie individueel te kunnen inschatten.

We onderzoeken de haalbaarheid van een recidivemonitor. We starten met een proefproject.

Er wordt preventief ingezet op begeleiding naar een andere levenswandel door bij de start van detentie reeds de re-integratie actief voor te bereiden met de nodige begeleiding en ondersteuning, in samenwerking met de deelstaten.

Hulpverlening in de gevangenis maakt onderdeel uit van het detentieplan en zal in overleg met de deelstaten worden uitgewerkt.

We versterken de psychosociale dienst zodat vanaf de eerste dag van detentie actief kan worden gewerkt aan re-integratie.

We zetten ook in op alternatieve bestraffing en alternatieve geschillenbeslechting, naar het succesvol voorbeeld van het project van de drugsbehandelingskamers. Recidive nam met 20% af bij deze veroordeelden.

3.1.4. Repatriëring naar land van herkomst

Niet-Belgische gedetineerden moeten hun straf uitzitten in hun land van herkomst. Gedetineerden die bij vrijlating of strafeinde geen verblijfsrecht meer hebben in België worden gerepatrieerd.

Gedetineerden die de Belgische nationaliteit niet hebben en die in België worden vastgehouden, worden zoveel mogelijk teruggestuurd naar hun land van herkomst om daar hun straf uit te zitten.

Tijdens de vorige legislaturen werd aanzienlijke vooruitgang geboekt.

In de eerste plaats zetten we in op de uitvoering van de reeds afgesloten bilaterale akkoorden. Er wordt nagegaan of er met bepaalde landen, in het bijzonder met de landen waarvan veel onderdanen in onze gevangenissen zitten, nog akkoorden kunnen worden gesloten.

We onderzoeken of bepaalde belangrijke landen kunnen toetreden tot internationale instrumenten inzake de overbrenging van gevangenen zoals het Verdrag van de Raad van Europa inzake de overbrenging van gevonnisde personen.

Deze inspanningen zullen worden uitgevoerd in nauwe samenwerking met de betrokken diensten, met name de departementen van Buitenlandse Zaken en Asiel en Migratie.

De inspanningen die de vorige regering heeft geleverd om buitenlandse gevangenen na het einde van de straf terug te sturen naar hun land van herkomst wanneer zij geen verblijfsrecht meer hebben in ons land worden voortgezet.

De Dienst Vreemdelingenzaken zal systematisch op de hoogte worden gebracht van de definitieve gevangenisstraffen die zijn opgelegd aan buitenlanders die in ons land verblijven, zodat hun administratieve status opnieuw kan worden beoordeeld.

De informatiekkanalen tussen de rechterlijke macht en de Dienst Vreemdelingenzaken zullen worden verbeterd.

3.1.5. Zero tolerance voor geweld tegen politie of hulpverleners

Onze politiediensten moeten een keurkorps zijn en zich ten aanzien van de burger correct gedragen.

Als sterke arm der wet beschikken zij over het geweldsmonopolie en het misbruik daarvan is onaanvaardbaar.

Omgekeerd is geweld tegen politie eveneens onaanvaardbaar. In het laatste decennium is dit helaas een terugkerend aandachtspunt gebleken. Er werden reeds strafverzwaringen opgenomen in het Strafwetboek voor geweld tegen politieambtenaren of hulpverleners. Geweld tegen politie of hulpverleners wordt niet getolereerd en wordt sterker bestreden. Wie dergelijk geweld pleegt, zal voor de strafrechter verschijnen. Opportuniteitssepots zijn verleden tijd. In die optiek evalueren we de omzendbrief COL 10/17 van het College van procureurs-generaal. De uitgesproken straffen zullen worden uitgevoerd.

We ondersteunen ook andere initiatieven die Binnenlandse Zaken zal nemen om de politiemensen beter te beschermen.

3.1.6. Strijd tegen uitbuiting van kinderen

In de strijd tegen kinderausluiting werd in de vorige legislatuur tussen Child Focus, Justitie en Politie een samenwerkingsprotocol uitgewerkt. Goede samenwerking tussen Child Focus en de gerechtelijke en politie-instanties die zich bezighouden met de opsporing van deze kinderen is cruciaal. De wet werd aangepast waardoor het eenvoudiger werd om sites met kinderpornografie te blokkeren en te verwijderen.

Wij drijven de strijd tegen de uitbuiting van kinderen (online/offline) verder op, in samenwerking met Child Focus. Daarbij staat de naleving van het VN-Kinderrechtenverdrag centraal.

De bestaande richtlijn wordt geactualiseerd om rekening te houden met nieuwe fenomenen zoals sexting. Het Vlaams Forum Kindermishandeling wordt verdergezet en het platform Conférence permanente de “maltraitance” wordt geactiveerd.

We participeren actief aan de ontwikkeling van een Nationale Kinderrechtenstrategie, de hervorming van de kinderrechtenindicatoren alsook aan de coördinatieopdracht van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind met het oog op de behandeling van het zevende periodiek verslag van België door het VN-Comité voor de Rechten van het Kind (2022-2024).

3.1.7. Strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel

Mensenhandel en mensensmokkel horen niet thuis in een moderne, humane samenleving. De strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel wordt met alle mogelijke middelen geleverd. Mensensmokkelaars mogen niet vrijuit gaan.

Er moet meer aandacht zijn voor de slachtoffers.

Al jaren stellen we vast dat vluchtelingenstromen en mensenhandel of moderne slavernij samengaan. Vooral vrouwen en niet-begeleide minderjarigen blijken zeer kwetsbare groepen en makkelijke prooien om ongewild in de seksindustrie terecht te komen en uitgebuit te worden. Maar ook Belgische kwetsbare minderjarigen worden slachtoffer. Gedwongen prostitutie en mensenhandel moeten daarom blijvend prioritair aangepakt worden door politie en parketten.

De Interdepartementale Coördinatiecél ter bestrijding van de mensenhandel en de mensensmokkel en het expertisenetwerk van het College van procureurs-generaal sturen de aanpak vanuit Justitie. Seksuele uitbuiting blijft echter een realiteit en dus mogen we niet berusten. Criminele bendes schuwen het direct geweld tegen uitgebuite prostituees niet en pooiers nemen hun toevlucht tot subtiele dwangmaatregelen zoals voodoo in het Afrikaanse milieu, chantage ten overstaan van de familie die is achtergebleven in het land en andere maatregelen.

De moderne communicatietechnieken zoals sociale media en mobiele applicaties hebben het spijtig genoeg ook mogelijk gemaakt dat slachtoffers gehanteerd worden door te dreigen met online zetten van foto's en video's en hen in real time te volgen via gps en camera's in gsm-toestellen.

Daartegen gaan we strijden. Als voorzitter van de Interdepartementale Coördinatiecél ter bestrijding van de mensensmokkel en de mensenhandel zal Justitie mee de schouders zetten onder een nieuw Nationaal Actieplan Mensensmokkel (2020-2024) en onder het nieuw Nationaal Actieplan Mensenhandel (2021-2024). Dat Actieplan Mensenhandel zal, net als de voorgaande edities, een aantal aanbevelingen op wetgevend vlak en op operationeel vlak bevatten.

Elk departement zal daar zijn verantwoordelijkheid opnemen en voor Justitie betekent dat streng bestraffen.

3.2. Een krachtig en kordaat veiligheidsbeleid

Een krachtig en kordaat veiligheidsbeleid vormt een zwaartepunt in de komende legislatuur. Met gerichte investeringen in de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, het uitwerken van een nieuw Nationaal Veiligheidsplan en het verder uitvoeren van de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie 22 maart 2016 zullen de fundamentele voorwaarden voor een krachtiger veiligheidsbeleid worden gelegd.

We ondersteunen het Federaal Parket in zijn regierol op het terrein om de georganiseerde en zware criminaliteit en het terrorisme daadkrachtig te vervolgen.

3.2.1. Een nieuw Nationaal Veiligheidsplan

Samen met Binnenlandse Zaken stellen we een volgend Nationaal Veiligheidsplan voor aan het parlement. Dit plan wordt besproken met de andere partners in de veiligheidsketen en is een belangrijk basisdocument voor het Belgische veiligheidsbeleid de komende jaren.

De prioriteiten worden duidelijk afgebakend. We gaan voor transparantie hierover ten aanzien van het parlement en we schuiven een aantal transversale werkingsprincipes zoals de digitalisering en de informatiegestuurde politiezorg naar voor.

Zeker in tijden waarin de politie vaak overbevraagd is, is planmatige en projectmatige werking een must.

3.2.2. Een kentering in ons veiligheidsbeleid

De aanbevelingen voor justitie van de parlementaire onderzoekscommissie 22 maart 2016 worden verder uitgevoerd.

Zij zorgen voor een kentering in ons veiligheidsbeleid en laten ons toe de strijd tegen radicalisering en terrorisme krachtiger te voeren.

De parlementaire onderzoekscommissie 22 maart 2016 onder voorzitterschap van Patrick Dewael legde haarfijn de vinger op de wonde: de informatie-uitwisseling en de operationele samenwerking tussen de veiligheids- en inlichtingendiensten moest beter.

Sindsdien kunnen we spreken van een echte cultuurverandering bij de diensten: er wordt informatie gedeeld, er wordt afgesproken welke dienst het best geplaatst is om welke actie te ondernemen. Dit gebeurt via overlegorganen:

- Arrondissementeel niveau: Local task forces (LTF), netwerken van inlichtingen- en veiligheidsdiensten en OCAD.
- Stedelijk en gemeentelijk niveau: Lokale integrale veiligheidscellen (LIVC), netwerken van de sociopreventieve diensten en de information officer van de lokale politie onder het voorzitterschap van de burgemeester.
- Ressortelijk niveau: Joint information en joint decision centers (JIC en JDC), operationele vergaderingen van de gespecialiseerde diensten waar terrorisme gerelateerde dreigingen worden besproken en afgewogen

It takes a network to defeat a network. Wetten zoals art 458ter SW (gedeeld beroepsgeheim) en de wet van 27 april 2016 waarbij de gemeenschappelijke gegevensbank terrorist fighters werd opgericht in de Wet op het Politieambt hebben gezorgd voor deze nieuwe cultuur. Deze nieuwe aanpak werpt zijn vruchten af, ook in de aanpak en opvolging van het oprukkend fenomeen van het rechts-extremisme.

3.2.3. Krachtige strijd tegen terrorisme, radicalisering en extremisme

De recente aanslagen in buurland Frankrijk en in Oostenrijk zijn het duidelijkste bewijs dat de dreiging van extremisme of terrorisme niet geweken is.

Dit type van barbaarse aanslagen is helaas een goede illustratie van het huidig dreigingsbeeld. IS wordt momenteel niet in meer in staat geacht om commando's van getrainde Syrië-strijders uit te sturen om hier aanslagen te plegen, maar de salafi-jihadi-ideologie blijft zogenaamde lone actors aanzetten tot aanslagen.

Het OCAD, dat vanaf 2015 bijna constant een algemeen dreigingsniveau 3 voor ons land moest hanteren (met daarbij enkele korte periodes van dreigingsniveau 4), markeerde in januari 2018 het einde van deze golf met een overgang naar een algemeen dreigingsniveau 2. De terreurgroepering IS werd niet langer in staat geacht om zelf nog aanslagen te organiseren in het buitenland. Er kwamen minder aanslagen in Europa en de aanslagen die nog plaatsvonden waren eerder kleinschalig, met

weinig gesofisticeerde middelen, maar vaak met dramatisch resultaat. Deze aanslagen waren het werk van zogenaamde home grown terrorists, zoals de aanslag in Luik op 29 mei 2018.

Bij velen van deze home grown terrorists gebeurt de radicalisering grotendeels onder invloed van sociale media.

Want sociale media zijn de levenslijn voor dergelijke terreurgroepen.

De aanslagen met op de achtergrond de vluchtelingen crisis, en gevolgd door de huidige COVID-19 crisis, vormen een vruchtbare voedingsbodem voor polarisering in onze maatschappij. Zowat alle extremismes trachten garen te spinnen uit deze situatie, van moslimextremisten tot rechts-extremisten.

Waakzaamheid blijft geboden. Er is dus reden tot alertheid, en geen reden tot zelfgenoegzaamheid. We moeten verder te evolueren naar een breed gedragen veiligheidscultuur. Er is al heel wat gebeurd op dit vlak de voorbije jaren. We zijn van diensten die in verspreide slagorde opereerden geëvolueerd naar een multi-agency approach. Informatiedeling in terrorismedossiers en het gemeenschappelijk beheer van gegevens over gekende extremisten en terroristen staan centraal. De Lokale taskforces, de lokale integrale veiligheidscellen spelen elk een niet te onderschatten rol op lokaal niveau. Er wordt gestreefd naar een aanpak op maat voor elk individu, soms eerder repressief, soms curatief, dan weer gericht op re-integratie in de maatschappij.

Deze verwezenlijkingen moeten we bestendigen en verder uitbouwen. Er is nood aan een bredere maatschappelijke inzet op het vlak van preventie en het opbouwen van weerstand tegen extremistische boodschappen. Hier is een grote rol weggelegd voor de gewesten en gemeenschappen. Coördinatie tussen alle bestuursniveaus, met het maatschappelijk middenveld, met het onderwijs, met de steden en gemeentes blijft onmisbaar.

In die geest zal er, samen met Binnenlandse Zaken, ingezet worden op verdere professionalisering en standaardisering:

1. Het actieplan radicalisme wordt opgewaardeerd tot een strategische nota terrorisme, extremisme en radicalisering, die de verschillende verantwoordelijkheden (de federale, regionale en lokale verantwoordelijkheid) op elkaar afstemt, door overleg met die overheden. Deze nota leggen we ter validatie voor aan het Overlegcomité. Het OCAD is de coördinator van deze multidisciplinaire aanpak.
2. De werkzaamheden rond het samenwerkingsakkoord LIVC-R, dat na overleg tussen de verschillende overheden in ontwerp bestaat, worden hernomen. Het kan een noodzakelijke aanvulling zijn op de logistieke initiatieven die reeds werden of worden genomen.
3. Gelet het huidig dreigingsbeeld en de dreiging die uitgaat van de zogenaamde lone actors, vaak kwetsbare personen die zich laten manipuleren door extremistische ideologie, is vroegdetectie én goede risicotaxatie cruciaal.

Risicotaxatie (dreigingsevaluatie en motivatie) van potentiële terroristen en extremisten gebeurt door OCAD, conform de reglementaire criteria ter zake, op basis waarvan LTF en/of LIVC een aanpak op maat kunnen ontwikkelen (risicomangement). Informatie-uitwisseling tussen de diensten van deze profielen gebeurt via de gemeenschappelijke gegevensbank (GGB). Deze gemeenschappelijke gegevensbank wordt informaticatechnisch gemoderniseerd en opgewaardeerd.

Met name in de gevangnissen worden risicotaxatie en risicomangement beter op elkaar afgestemd volgens een duidelijk methodologisch kader. In de gevangenis organiseren we voor de gedetineerden die zijn opgenomen in de GGB een LIVC, waaraan de relevante partners deelnemen, zoals de PSD (psychosociale dienst van de gevangenis), justitiehuisen, re-integratieambtenaren van de gemeenschappen, information officers en lokale deradicaliseringsambtenaren.

4. De functie van information officer als scharnier tussen LTF en LIVC wordt verder uitgerold en opgewaardeerd.
5. Het federaal niveau ondersteunt en coördineert waar mogelijk initiatieven en programma's die radicalisering in de kiem willen smoren, onder meer inzake opleiding (van bijvoorbeeld lokale ambtenaren) en campagnes (in het kader van connecting narrative of ter bestrijding van desinformatie).

6. We zetten verder in op de flankerende, administratieve maatregel, waarbij bevroren van financiële tegoeden van personen en entiteiten die meewerken aan terroristische misdrijven worden bevroren.

We waken er tegelijk over dat deze bevroering geen contraproductieve effecten resorteert ten aanzien van veroordeelden die hun straf uitzaten en intussen het extremistische gedachtegoed afzwoeren en zich re-integreren in onze maatschappij.

7. We voeren een inclusief beleid voor alle gemeenschappen in dit land en verzetten ons tegen het polariserende wij-zij-denken.

Tegen hen die haat zaaien, anderen of andere groepen afschilderen als vijanden, en aldus bijdragen tot uitsluiting en ontmenselijking, voeren we beleid. Het maakt daarbij niet uit of het gaat om links-extremisme, rechts-extremisme, islamistisch extremisme of eendere welk extremisme. Uiteraard houden we rekening met de marges van onze democratische principes, niet in het minst de vrijheid van meningsuiting.

8. De parlementaire onderzoekscommissie 22 maart 2016 sprak zich duidelijk uit tegen bepaalde buitenlandse invloeden. Het is in dat licht dat de concessie tussen de Regie der Gebouwen en het CICB werd opgezegd. We zetten dit beleid verder, en trachten, mét de moslimgemeenschap, van de Grote Moskee in Brussel een gebeds- en ontmoetingsplaats te maken.

9. We ontwikkelen een slimme, multidimensionale strategie tegen verschillende vormen van extremisme.

Een studie van het Institut Moutaigne tracht de vinger op de wonde te leggen waar het gaat om de segregerende kracht die uitgaat van bepaalde islamismes: "Islamisme wijst het westers normen- en waardenstelsel af, gaat voor socio-cultureel separatisme en uiteindelijke afwijzing van de bestaande rechtsorde. Islamisme is sterk verweven met bepaalde staten." Op nationaal niveau wordt dit bevestigd in de analyses van onze inlichtingendiensten en het OCAD.

Op sociale media weten rechts-extremisten uit de hele wereld elkaar te vinden. Rabiaat racisme wordt gekoppeld aan allerlei complottheorieën en op uitgekookte manier verspreid, vaak via memes. In meerdere westerse landen vonden er aanslagen plaats gepleegd door rechts-extremisten. Bij ons bleven grote incidenten of aanslagen uit deze hoek voorlopig uit, maar de laatste tijd valt duidelijk een grotere actiebereidheid te constateren.

Links-extremisten zoals revolutionaire communisten en anarchisten richten zich dan weer eerder op symbolen van het kapitalisme.

10. De werking van de JIC-JDC in het ressort Brussel wordt geëvalueerd en zal vervolgens gefaseerd worden uitgebouwd in de rest van het land.

3.2.4. Veiligheids- en inlichtingendiensten versterken

Spionage, inmenging, proliferatie, extremisme (zowel religieus als ideologisch) en terrorisme zijn reële dreigingen voor de veiligheid van de inwoners van ons land en ons wetenschappelijk en economisch potentieel. De aanpak van deze dreigingen, die des te harder toeslaan in de periode van crisis die ons land momenteel treft op zowel economisch als gezondheidsvlak, is dé prioriteit van de Veiligheid van de Staat (VVSE).

Om nog beter het hoofd te kunnen bieden aan deze dreigingen zal de VSSE tijdens de komende legislatuur extra medewerkers aanwerven.

Om een performante werking van de VVSE te garanderen, dient ze haar digitale transformatie te kunnen verderzetten. Dit naar het voorbeeld van waar we met het hele domein justitie naar toe willen.

Het Nationaal Strategisch Inlichtingenplan, het formeel samenwerkingsakkoord tussen de ADIV en de VSSE, zal worden herzien in samenspraak met de andere partners van de veiligheidsketen.

Naast een versterking in personele en materiële middelen voor onze veiligheids- en inlichtingendiensten, leveren we, samen met die diensten en het OCAD, inspanningen om hun informatiepositie te versterken:

- De digitalisering is een opportuniteit om op een slimmere en efficiëntere manier informatie uit te wisselen tussen de diensten. De GGB moet worden geüpgraded.
- De OCAD-wet wordt aangepast. We onderzoeken of die aanpassing geen opportuniteiten biedt om de doelstellingen, die de parlementaire onderzoekscommissie voor ogen heeft met het systeem van de kruispuntbank, te realiseren.
- Voor het personeel van VSSE, het burgerpersoneel van ADIV en het personeel van het OCAD komt er een eengemaakt basisstatuut. Het gezamenlijk opleidingsaanbod voor de inlichtingendiensten en het OCAD binnen de Belgian Intelligence Academy wordt professioneler en beter.

IV. EEN SNELLE, STRAFFE EN MENSELIJKE JUSTITIE OP HET TERREIN

4.1. Een krachtige en moderne Federale Gerechtelijke Politie (FGP)

De FGP is onmisbaar voor de opsporing van bovenlokale, georganiseerde en maatschappij-ontwrichtende criminaliteit, en de misdrijven die een gespecialiseerde aanpak vereisen. De verwachtingen die de maatschappij heeft ten aanzien van dit korps van ruim 4.000 federale speurders zijn erg hoog.

Toch blijkt de FGP actueel op sommige plaatsen onderbemand en achterop te raken in de strijd tegen georganiseerde criminaliteit. Dit omdat er in het verleden herhaaldelijk financiële beperkingen opgelegd werden en nieuwe competenties en profielen niet tijdig konden ontwikkeld of aangeworven worden. Ook de uitstroom bij de FGP door pensionering en richting lokale politiekorpsen blijkt al jaren een zorg.

Daar moet verandering in komen. Een tekort van meer dan 600 speurders is niet langer verantwoord.

Alleen door de inzet van speurders met kwaliteiten die beter zijn dan die van de criminelen kan een offensief ingezet worden tegen de georganiseerde criminaliteit die steeds meer nieuwe technologieën misbruikt. Het op hoog niveau houden van de FGP, zowel op vlak van competenties als op vlak van personele aantallen, is dan ook absoluut noodzakelijk om IT- en cybercriminaliteit aan te pakken, doorgedreven financieel-economisch onderzoek te voeren en een snelle sprong vooruit te zetten in het forensisch onderzoek naar bewijsmateriaal en identificatie van daders.

Er wordt geïnvesteerd in de ondersteunende systemen. Zo zal op vlak van interceptie van telecommunicatie nauw worden verder gewerkt met de Directie van de speciale eenheden om de politie, maar ook de veiligheids- en inlichtingendiensten, te voorzien van een performante infrastructuur en de middelen die nodig zijn voor de kennisname van privé-telecommunicatie. Indien we georganiseerde criminele organisaties en terroristische groeperingen effectief willen bestrijden, blijft een verdere investering in de interceptietechnologieën cruciaal.

Deze investeringen moeten leiden tot een veiligere omgeving voor burgers en de bedrijven. Het wetenschappelijk en intellectueel potentieel van onze maatschappij dient te worden beschermd tegen bedrijfsspionage. Innovatie en technologie en vooral de omschakeling naar het 5G-verhaal vormen belangrijke uitdagingen voor een verdere digitalisering van de gerechtelijke taken en het onderzoek.

Dat maakt dat ook verder zal ingezet worden in het verplicht meewerken van bepaalde private actoren met politie en justitie.

De FGP staat ook voor de blijvende uitdaging om de lokale politiezones te ondersteunen. Dat kan door beeldvorming, detectie en signaalfunctie, uitwerking van programma's, maar ook door het blijvend ter beschikking stellen van de Cel Vermiste Personen, het Disaster Victim Identification Team, de speciale interventie-eenheden, de creatie van forensisch centers, de bijstand van regionale computer crime-units en het informantenbeheer.

De komende jaren wordt nog meer ingezet op een geïntegreerd researchmanagement justitie-politie.

Integriteit blijft de basis voor professioneel politiewerk, misbruik van het geweldsmonopolie ten aanzien van burgers is onaanvaardbaar en wordt niet getolereerd.

Het politiestatuut zal worden herzien om een vlottere afhandeling van tuchtzaken mogelijk te maken.

De Cel Vermiste Personen is binnen het politielandschap de draaischijf voor de inzet van tal van partners en diensten in dit specifieke vakgebied van politiewerk. In overleg met het College van procureurs-generaal en de top van de FGP zullen we ook de slagkracht en het functioneren van deze Cel nog meer structureel verankeren zodat we er in toekomst kunnen blijven op rekenen.

4.2. Strijd tegen georganiseerde misdaad

Justitie en de FGP zullen georganiseerde criminaliteit krachtiger bestrijden. De belangrijkste rol van de FGP bestaat erin zaken met betrekking tot georganiseerde criminaliteit, geweldsmisdrijven, terrorisme, economische en financiële misdrijven, sociale fraude, corruptie, mensenhandel, cybercrime en wapenhandel te onderzoeken onder leiding van het O.M. of van de onderzoeksrechters. Dat gebeurt in het bijzonder op het niveau van de 14 gedeconcentreerde gerechtelijke politiediensten, dat wil zeggen op het niveau van de gerechtelijke arrondissementen. Allen zijn ze verantwoordelijk voor de bestrijding van een aantal bovenlokale en gespecialiseerde fenomenen.

Voor de vijf grootste gedeconcentreerde directies zijn daarbij nog bijzondere rollen weggelegd op vlak van onder meer terrorismebestrijding, multidisciplinaire onderzoeksteams ICT, economische en financiële misdrijven en forensisch onderzoek. De centrale directies van de gerechtelijke politie spelen uiteraard ook een belangrijke rol, in het bijzonder de centrale directie van operaties inzake gerechtelijke politie, de centrale directie van de bestrijding van de zware en georganiseerde criminaliteit (voor de strategische visie en de coördinatie maar ook voor het werk van de Federal Computer Crime Unit), de centrale directie van technische en wetenschappelijke politie, de directie van de speciale eenheden en daarin de Central Technical Interception Facility (NTSU/CTIF).

Een krachtige bestrijding van de georganiseerde criminaliteit impliceert niet alleen een doortastende inzet om criminelen te pakken maar zeker ook het financieel aanvallen van crimineel vermogen. We weten al langer dat professionele criminelen zich niet uitsluitend met één type van zware criminaliteit inhouden en dat criminele samenwerkingsverbanden vaak maar één doel hebben, zijnde crimineel geld inzamelen. De speurders moeten daarom snel en vlot toegang krijgen tot de bankgegevens van criminelen (CAP 2) en dit in reële tijd en op geautomatiseerde wijze.

We zetten volop in op een buitgerichte aanpak (follow the money) van georganiseerde criminaliteit: meer verbeurdverklaringen, meer geldboetes, zodat de criminelen worden geraakt waar het pijn doet.

Het strafuitvoeringsonderzoek (SUO) speelt hierin een belangrijke rol. Straffen zijn pas effectief als ze ook worden uitgevoerd. Vooral de inning van strafrechtelijke sancties (boetes en verbeurdverklaringen) bleek problematisch, waardoor in 2011 het SUO in het leven werd geroepen.

Het is een vermogensonderzoek, met mogelijkheid tot het gebruik van bijzondere opsporingsmethoden in de fase van de strafuitvoering.

Op het niveau van het O.M. kon hiervoor niet altijd voldoende capaciteit worden vrijgemaakt. Daarom investeren we nu in de SUO-magistraten en bouwen we een echt netwerk van SUO-magistraten uit. Hierdoor wordt de inning van geldboetes en verbeurdverklaringen effectiever. De kost van de noodzakelijke aanwervingen hiervoor (magistraten en gerechtspersoneel) zal ruimschoots gecompenseerd worden door het bedrag van de bijkomende inningen.

We gaan in de volledige keten (vanaf de eerste onderzoeksdaad tem de inning van de geldboetes en verbeurdverklaringen) na hoe we efficiënter crimineel geld en vermogen kunnen afnemen, dit zowel via inbeslagname, SUO als een betere inning van geldboetes. We voeren hiervoor onder meer de aanbevelingen van het Rekenhof uit.

4.3. Drugscriminaliteit aanpakken

De strijd tegen de drugscriminaliteit zullen we onverkort verder voeren. België kan dit niet alleen. Er zal bijkomend ingezet worden op internationale samenwerking. Met het nieuwe Stroomplan XXL wordt de cocaïnehandel in onze havens versterkt aan banden gelegd.

De diensten die strijden tegen de georganiseerde criminaliteit, die verantwoordelijk is voor de cocaïnesmokkel via de haven van Antwerpen, boekten de afgelopen jaren opzienbarende resultaten. Dat blijkt niet enkel uit de inbeslagnames van cocaïne, maar ook uit het aantal gearresteerde personen, uit het aantal vervolgdde én veroordeelde personen en groeperingen.

Maar in deze per definitie internationale en bijzonder gelaagde problematiek lijkt dit op dweilen met de kraan open. Zeker nu Antwerpen de voorbije jaren werd geconfronteerd met druggerelateerd geweld: beschietingen van gevels, het tot ontploffing brengen van granaten. Zulke geweldsdelicten zijn onaanvaardbaar.

Het is een illusie te denken dat we deze drugproblematiek- via een repressieve aanpak van de aanbodzijde - de wereld uit kunnen helpen. Maar we moeten wel fel inzetten op het beheersen ervan. Enkel op die manier kunnen we het geweld en de overlast terugdringen en de leefbaarheid van de getroffen wijken garanderen. We kunnen bovendien niet aanvaarden dat deze criminaliteit zich inkooppt in de legale economische bovenbouw en ons regulier maatschappelijk weefsel aantast.

In het voorjaar van 2018 werd het Stroomplan voorgesteld. Verschillende betrokken diensten zouden, vanonder hetzelfde dak, de problematiek samen te lijf gaan.

Naar aanleiding van de evaluatie van het stroomplan werden pijnpunten vastgesteld. Die kunnen als volgt worden samengevat:

1. Gebrek aan regie, gebrek aan samenwerking.
2. Gebrek aan middelen (voor federale diensten).
3. De internationale samenwerking.

Met een nieuw Stroomplan, Stroomplan XXL, gaan we voor meer resultaat.

1. Betere regie, sterkere samenwerking

De 360° benadering, zoals die vooropstond in het Stroomplan, versterken we, in nauw overleg tussen de betrokken lokale, regionale en federale partners, op bestuurlijk en gerechtelijk vlak. Er worden bindende doelstellingen geformuleerd:

- Strategisch: we zorgen voor een uniform beleid over de arrondisementsgrenzen heen.
- Operationeel: conform de regels van het recherchemanagement.

De regie komt in handen van de havenprocureur. Alle beschikbare informatie van de politiediensten (federale gerechtelijke politie, scheepvaartpolitie, de lokale politiediensten op linker- en rechteroever op wiens grondgebied de haven gevestigd is) en de douane komt samen in een operationeel overlegplatform en wordt daar tussen die partners uitgewisseld. Ook de private partners kunnen hierbij worden betrokken.

2. Meer middelen

De FGP kent een structurele onderbezetting: In Antwerpen zijn er 415 FTE's op een organieke tabel van 550. Een versterking van de FGP met (gespecialiseerd) personeel en (modern en hoogtechnologisch) materieel is noodzakelijk.

Met gerichte investeringen en maatregelen verkleinen we de achterstand van de federale politie op de georganiseerde criminaliteit. We zorgen voor toegang door de FGP Antwerpen tot het systeem, dat het fraudegevoelige systeem van de PIN- codes in de maritieme, logistieke wereld, vervangt. Zo maken we de diensten slagkrachtiger.

Het straffenarsenaal wordt optimaal benut en waar nodig ook uitgebreid. Nieuwe initiatieven zoals het beroepsverbod en plaats- of havenverbod alsook het ontduiken van de (container)scans worden uitgewerkt.

Hoe dan ook zal de aanpak ook financieel pijn moeten doen aan de drugscriminelen. Dat zal gebeuren door sterk(er) in te zetten op multidisciplinaire onderzoeksteams, en door te gaan voor inbeslagnames en vervolgens verbeurdverklaring van het criminele vermogen

Ook zetten we in op publiek-private samenwerking, onder meer op vlak van toezicht, informatiedeling en het gebruik van technologieën.

3. Meer internationale samenwerking

De internationale context kan niet genoeg worden benadrukt. Veelal bevinden de opdrachtgevers en financiers van de internationale drugtrafiek zich in het buitenland (Dubai, Nederland, Turkije, Marokko, Albanië, Italië, Zuid-Spanje, Zuid-Amerika, ...).

De meeste partijen cocaïne gaan vanuit Antwerpen nog steeds naar Nederland. Daar worden ze versneden en herverpakt met het oog op verdere doorvoer.

We zetten meer in op internationale samenwerking. We kunnen niet aanvaarden dat bepaalde landen een vrijhaven zouden worden voor in ons land gezochte en vervolgte criminelen.

We starten politiek overleg op met de Nederlandse Minister voor Veiligheid en Justitie. Betere samenwerking en meer dwingende afspraken zullen ons sterker wapenen in deze internationale strijd.

4.4. Strijd tegen Seksueel Geweld

Een versterkte alertheid voor en aanpak van alle vormen van seksueel geweld is een prioriteit voor alle overheden in ons land. Uiteindelijk moet de hele samenleving veel bewuster en gevoeliger worden voor deze misdrijven.

We maken van een strenge aanpak van seksuele misdrijven een absolute prioriteit. Bij zijn regeerverklaring op 1 oktober 2020 werd er door de Eerste Minister uitdrukkelijk naar verwezen.

Om optimaal samen te werken en tot een afgestemd beleid te komen, is er vorige legislatuur een Interministeriële Conferentie (IMC) vrouwenrechten opgericht. We nemen met Justitie een actieve rol op in deze IMC.

Naar aanleiding van de vreselijke moord op Julie Van Espen in mei 2019 werd door justitie een plan seksueel geweld uitgewerkt, met de volgende maatregelen:

- De benoeming van seksueel geweld als een absolute beleidsprioriteit in de nieuwe Kadernota Integrale Veiligheid en het volgend Nationaal Veiligheidsplan.
- De spoedige invoering van een geactualiseerd seksueel strafrecht door het hoofdstuk seksuele misdrijven uit het nieuw Strafwetboek eerst te behandelen.
- Een doorgedreven aanpak op specifieke domeinen gelinkt aan seksuele misdrijven, zoals performantere DNA-analyses, de verdere uitbouw van de ViCLAS-databank, gespecialiseerde opleidingen voor magistraten en politie, meer gerichte maatregelen met betrekking tot de verzameling en verwerking van gegevens met betrekking tot seksueel geweld. De toonaangevende rol van het NICC in het forensisch onderzoek wordt volop erkend en gewaardeerd.
- Een verhoogde focus op de opvang van het slachtoffer bij alle bevoegde diensten.
- Een verhoogde focus op rehabilitatie van de dader door aandacht voor psychologische begeleiding en opvolging van de dader om zo de kans op recidive te verminderen.
- Sensibiliseringscampagnes om victim blaming te voorkomen.
- Uitbreiding van de zorgcentra na seksueel misbruik zodat iedereen die slachtoffer wordt van een seksueel misdrijf er terecht kan voor opvang en opvolging.
- Uitbouw van Family Justice Centers voor seksueel geweld in de familiale context. Politie, justitie en hulpverlening werken er samen onder één dak, met een gezamenlijk doel: het stoppen van het geweld, het voorkomen van herhaling en het vergroten van de beschermende factoren in gezinnen.

We zullen deze maatregelen onverkort uitvoeren.

4.5. Milieumisdrijven

Het bestrijden van milieumisdrijven bleef de afgelopen jaren te vaak onderbelicht en zal versterkt worden aangepakt.

We versterken de specialisatie en knowhow van de magistraten en gerechtspersoneel op het vlak van milieumisdrijven en zorgen voor een wettelijke verankering.

We zullen ook meer aandacht hebben voor nieuwe fenomenen, zoals ecocide. Ecocide is het menselijk handelen in strijd met de principes van milieurechtvaardigheid. We zullen de experts vragen om een gefundeerd advies uit te brengen omtrent de mogelijkheid tot het opnemen van ecocide in het Strafwetboek. We zullen hen vragen de gevolgen in de praktijk in kaart te brengen.

4.6. Verkeersveiligheid

We kunnen niet alert en kordaat genoeg zijn voor verkeersmisdrijven. We versterken de handhaving en pakkans en gooien technologie verder in de strijd.

Hardnekkige recidive wordt structureel aangepakt, ook voor overtredingen die doorgaans afgehandeld worden met een onmiddellijke inning. De wet betreffende het rijbewijs met punten vormt hiervoor de basis.

Justitie wil met een versterkte handhaving van de verkeersregels bijdragen aan meer verkeersveiligheid. Ruim 600 doden en 48.000 gewonden op jaarbasis blijft veel te hoog. De 3 belangrijkste oorzaken: rijden onder invloed, te snel of onaangepast rijden, niet-dragen van de veiligheidsgordel staan hoog op de vervolgingsagenda.

De pakkans wordt opgedreven.

Het inningsplatform Crossborder kan ook hier helpen.

- Het zorgt voor een doeltreffende identificatie van recidivisten.
- Het vormt de basis voor het in te voeren rijbewijs met punten.
- Het zorgt voor een betere identificatie van de effectieve bestuurder van een voertuig (artikel 67 ter van de verkeerswet).
- Het draagt bij aan de beboeting van buitenlandse overtreeders in België en Belgische verkeersovertreders in het buitenland.

4.7. Financiële en fiscale misdrijven

De opsporing en de vervolging van financiële en fiscale misdrijven wordt versterkt. De wet op de verruimde minnelijke schikking wordt geëvalueerd en bijgestuurd indien dit nodig blijkt. Ook deze vorm van criminaliteit moet worden aangepakt. Justitie moet ten allen tijde tonen dat misdaad niet loont.

Ondanks de inspanningen voor extra aanwervingen van gespecialiseerde magistraten en van gedetacheerde fiscale ambtenaren naar de parketten kan de invulling van deze plaatsen beter. Momenteel zijn de voorziene plaatsen voor deze fiscale ambtenaren slechts voor 70% bezet. Er moeten dus verder inspanningen geleverd worden om de parketten te versterken met deze gespecialiseerde ambtenaren en magistraten, een noodzakelijke voorwaarde voor effectieve vervolging.

We zullen ook verder inzetten op een krachtige aanpak van witwasmisdrijven.

Met de doorgevoerde medewerkingsplicht van de financiële sector met het O.M. is het aantal vervolgingen voor witwassen gestegen en de seponering gedaald. We zetten deze aanpak verder, door ons aan te passen aan nieuwe evoluties in de financiële wereld. We zullen ervoor zorgen dat onze wetgeving de correcte controle en vervolging bij misbruik van virtuele munten toelaat.

De bestrijding van financiële en fiscale criminaliteit vereist een gecoördineerde aanpak en samenwerking.

Een goed voorbeeld van daadkrachtige aanpak van fraude door samenwerking tussen verschillende diensten is het Belfi-project. Dit kwam tot stand onder impuls van de procureur-generaal van Brussel.

Sociale uitkeringen van Syriëstrijders worden ingetrokken en reeds uitgekeerde bedragen worden teruggevorderd. Vzw's die een rol spelen in het ronselen van Syrië-strijders en hun wettelijke verplichtingen niet nakomen, worden ontbonden.

De FGP gaat na of de Belgische onderdanen die naar Syrië getrokken zijn, nog werkloosheids-, OCMW- of ziekte-uitkeringen of kindergeld krijgen.

Via de arbeidsauditeur worden nadien de betrokken sociale overheidsinstanties verwittigd.

Gelijkaardige projecten worden elders in het land gelanceerd.

Drie Europese richtlijnen ter zake zetten we om, voor een betere opsporing, vervolging en bestrijding van financiële en fiscale criminaliteit.

We nemen maatregelen om preventief op te treden. Bijvoorbeeld door een betere controle mogelijk te maken om te vermijden dat stromannen en personen die een uitgesproken beroepsverbod hebben gekregen (bij fraude) nog kunnen aangesteld worden als bestuurders.

De Vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee